

HIT GYŰLEKEZETE

Szegedi EGYETEM

Kulturális-közéleti kéthetilap

XXXIV. évf. 11. szám
1994. december 6.

Megjelenik 7000 példányban
Ára: 19.50 Ft

Felekezetek

Hol az üdvösség kulcsa?

6. oldal

Hitkérdés

Szaporodó egyházak

Mindenkinek szíve joga eldönteni, kiben, mi-
ben hisz. Családi tradíciók, barátok, ismerősök ha-
tározhatják meg az elköteleződés irányát. A vallás-
szabadságot, mint alapvető emberi jogot alkotmá-
nyunk biztosítja. A vasfüggöny időszakában csak a
történelmi egyházakat tűrte meg úgy ahogy a
pártállam. A rendszerváltás után azonban elterjed-
tek különféle keleti rítusok, illetve a közelmúltban
– elsősorban az USA-ban – alapított egyházak. Mit
tegyünk, ilyen a piacgazdaság. Nemcsak mosó-
porfajtából, csokoládéból lett több, hanem egy-
házból is. Tényleg megfigyelhető az újonnan jött
felekezetek vezetőin: piacnak tekintik az országot,
s igyekeznek minél több vevőt találni hitpor-

tékájukra. A piac legfőbb urának, a pénznek náluk
is jelentős szerepe van. A hívek hol tizedet fizet-
nek, hol elszakadva családjuktól minden va-
gyonukkal a kiválasztott egyházat támogatják.

A svájci és kanadai szektagyilkosságok ismét a
frissen alapított felekezetekre irányították a világ
közvéleményének figyelmét. A hagyományos és az
újonnan létrejött egyházak között ismét súrlódási
felület keletkezett: kit kivel lehet egy kalap alá
venni. Lapunk körbejárta a Szegeden működő ré-
gi, új felekezeteket, s megkérdeztük, mit tudnak a
másik oldalról, melyek érzékeny pontjaik.

(Összeállításunk a 6-7. oldalon olvasható)

Katolikus sajtó

Csipkerózsika-álomból ébredve

MÁTÉ-TÓTH ANDRÁS

Aki csak egy kicsit is beleszagolt abba, amit az
újságírás jelent, alighanem nyomban tisztába jött
azzal, hogy az újságírást meghatározni nem
könnyű dolog. Ennél pedig csak nehezebb a vala-
milyen, jelen esetben katolikus újságírást definiál-
ni. Amikor erre halvány és inkább provokatív kí-
sérletet tesznek, akkor elsősorban a mai magyar
katolikus újságírás lebeg szemem előtt. Céloom az,
hogy a magyar katolikus újságírók (és az őket ilyen

vagy olyan előjellel olvasók és figyelők) öndefiníci-
ós folyamatához hozzájáruljak.

Újságíró, aki rendszeresen újságot ír. Lehet,
hogy nem ebből él, az is lehet, hogy nem ez a szak-
mája, de az írásai rendszeresen megjelennek.
Előbb utóbb annak tekintik. A hazai újságírókép-
zés régi és új műhelyei igen sok diplomát kiadtak
és igen különböző diplomásokkal büszkélkedhet-
nek vagy szégyenkezhetnek. Amíg az újságírót
csak publikációinak ténye oldaláról határozzuk
meg, addig igen széles és színes tábornak találunk

(folytatás a 9. oldalon)

Választások

Ki a nyerő?

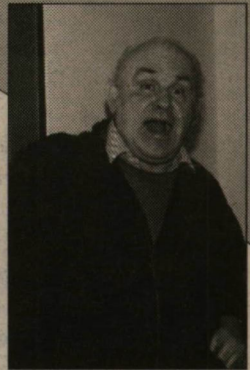
Az önkormányzatokban is ugyanolyan
MSZP-dominancia fog-e érvényesülni, akárcsak
az országgyűlésben, vagy a koalíciós partner
SZDSZ nagyobbat dobant, mint az ezévi parla-
menti választásokon, és megőrzi eddigi jó pozíci-
óit a polgármesteri és képviselői helyeken? S mit
tud elérni a választásokra összekovácsolt ellen-
zéki koalíció? Mindez a december 11-i önkor-
mányzati választásokon dől el. Ehhez közeledve
lapunk megkeresett négy polgármester-jelöltet,
hogy elmondják, milyen terveik vannak a felső-
oktatást illetően. *Dr. Csapó Balázs* szerint az ez-
redfordulóra várható húszezer diákot nem lehet
az Őthalmi laktanyába költöztetni, helyette Új-
szegeden, a botanikus kert mellett kellene létre-
hozni egy kollégiumokat, kutatóintézeteket, tan-
termeket magában foglaló Campust. *Dr. Kapás*
Ferenc hibának tartja, hogy a szegedi orvosi
egyetem a vezetői harcokról híres. *Dr. Szalay*
István jellemzőnek tartja a város távolság-
tartását az oktatási szférától, s ezen változtatni
szeretne. *Dr. Ványai Éva* szerint a város érdeke,
hogy a végzős hallgatók legjobbjai itt telepedje-
nek le.

A 4. oldalon *Lengyel András* helytörté-
nésszel való beszélgetés nyomán kiderül, a mai
JATE Szegedre költözése idején a városnak és
vezetésének hozzáállása nem kedvezett az egye-
tem integrálódásának a szegedi közösségbe. Az
elszigetelődés mára tovább mélyült, s a kérdés
az, javul-e a jövőben a város és az egyetem
együttműködése. Lengyel András szerint az ön-
kormányzati választások nem hoznak radikális
megújulást e téren.

A polgármester-jelölteket a harmadik olda-
lon mutatjuk be.

INDEX

SALÁTA

5.

Hofizmus

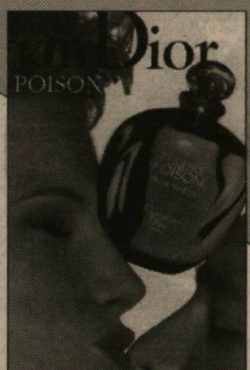
ZENE

12.

Page és Plant új
lemeze

DIVAT

13.

Parfüm

HÍREK – INFORMÁCIÓK

Francia könyvkiállítás az Egyetemi Könyvtárban

November 21-25 között a könyvtár folyosóján a legjelentősebb francia nyelvű kiadók reprezentáló kiállítás volt a JATE BTK Francia Tanszéke rendezésében. A mintegy hatszáz kiadványt bemutató rendezvényre a francia nagykövetség kulturális osztálya jóvoltából kerülhetett sor. A kiállítás anyaga sokrétű volt: a gyermektől a professzorig minden réteg és korosztály megtalálhatta az őt érdeklő könyveket, emellett a szervezők igyekeztek nagy hangsúlyt fektetni arra is, hogy minél több szakmai kiadvány is látható legyen. Mint megtudtuk, a rendezvény céljai közé tartozott, hogy a franciául tudók, különösen a nyelvtanárok ne csak a nyelvkönyveken keresztül ismerjék a francia kultúrát, módszereket, emellett a tudományágak széles körét felölelő szakkönyvek segíthetnek a francia szakmai nyelvezet megismerésében, illetve a tudományos együttműködés fejlődésében.

A kiállítás Budapesten, Szombathelyen, Miskolcon és Debrecenben is megfordult, és összesen mintegy 2500-an látták. A szervezők szerint nagy eredmény, hogy a francia kiadók láthatták: érdemes Magyarországra jönni. Az egyetem hallgatóinak közvetlen haszonnal is járt a bemutató: a kiállítás „örzésére” óránként váltó ügyeletet szerveztek. Mint az egyik ügyelő (aki épp referátumát írta az egyik kiállított szakkönyv segítségével) elmondta, a francia könyvek révén a magyartól egészen eltérő szemléletet ismer-

hetnek meg akár a nyelvtanulás/nyelvtanítás, akár a kultúra, a történelem tekintetében.

Az egyetemi és a francia tanszéki könyvtár sok könyvet megkap a bemutatottak közül. Egyszerű halandók is hozzájuthatnak a kiadványokhoz, ugyanis a Kárász utca sarkánál levő könyvesboltban azok bármelyike megrendelhető.

Simon László

Maratoni az új moziért

Kifulladásig címmel december 1-jén 0 órától 24 óráig maratoni filmvetítést tartottak a Belvárosi mozi Kamaratermében. A *Kutya éji dala* című filmmel indítva a *Hajnali háztetők*, a *Skorpió megessi az Ikrekkel reggelire*, a *Déliidő*, az *Egy faun megkéséssel délutánja* című filmekkel folytatva az *Éjszaka a földön* című filmmel fejezték be.

A műsor szervezői: Nagy Mária, Szabó Éva és Erdélyi Ágnes a múlt év októberében hozták létre a Képzőház Művészmozsi Alapítványt, amelynek célja a művészfilmek palettájának bővítése Szegeden. A mostani programjuk nem az el-

ső, már többször találkozhatott velük a közösség. A Néma-Filmváson vetítésen például, amelyen expresszionista filmeket játszottak élő zongorakísérettel. Több száz nézőt vonzott idén februárban a JATE Ady téri épületének aulájában tartott Szarajevó filmhét is. Ugyancsak sikere volt szeptemberben a Kulturális Piacnak, amikor az ösmozizást mutatták be egy mutatványos sátorban. A program ingyenes volt és nemcsak egy korosztálynak szólt, mint általában a rendezvényeik. Az előadásai vagy díjtalanok vagy minimális összegbe kerülnek, hogy minél több ember elmehessen hozzájuk. Mivel így nem tudják fenntartani magukat, szükség van arra, hogy valaki támogassa őket. A fő anyagi segítséget adó Magyar Mozgóképi Alapítvány mellett a Nemzeti Kulturális Alap is hozzájárul működésükhöz. Ezeknek a támogatásával nyílnak majd meg a Takaréktár u. 6. szám alatti Művészmozsi, ahol európai és magyar filmek bemutatása az egyik céljuk. Segítenék még a filmesztétika oktatást is a középiskolákban, illetve az egyetemeken. Gondolnak a kisgyerekekre és a nyugdíjasokra is, akiknek délelőtti-ként rendeznek majd előadásokat.

Ez még eléggé általános a többi mozihoz képest. Ők valami mást, újat akarnak. A Takaréktár utcai filmszínház 49 személyes lesz. Itt projectorral kivetítővászonon játszanak a filmeket. Otthonosabbá válna, klubjellegű lenne, ahol beszélgetni és folyóiratokat is lehet olvasni.

Az építés hamarosan elkezdődik, s ha kész lesz, várja majd a nézőket.

Csikász Brigitta

HÖK-hír

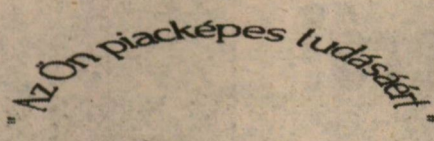
A Hallgatói Önkormányzat év végén egész évi gazdálkodása alapján a fel nem használt hallgatói juttatásokat egyszeri plusz ösztöndíjként kifizeti (karácsonyi pénz). Ebben az évben, minden nappali tagozatos ösztöndíjra jogosult hallgató **4000 Ft-os karácsonyi pénzben** részesül. Ennek az összegnek közel 38 %-át a Hallgatói Önkormányzat ez évi gazdálkodása tette lehetővé, a fennmaradó 62 % a tavalyi ('93-as) pénzmaradvány biztosítja. Az összeg a december 12-én esedékes ösztöndíjakat növeli.

Helyreigazítás

Előző számunkban a Balog Ivánnal készített *Yuppie-minták a „nulladik egyetemen”* című interjú bevezetőjében elmulasztottunk közölni néhány fontos adatot.

Balog Iván cikkünkben idézett tanulmánya az Oktatáskutató Intézet által belső vitaanyagként kiadott füzetben jelent meg. Ennek pontos címe: *Gábor Kálmán - Mátay Melinda - Balog Iván - Kántor Zoltán: Az ifjúság és az elit (Bp., 1994.)*

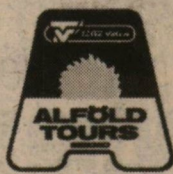
Az idézett tanulmány alapjául szolgáló interjú 1993. májusában készült.

Az Euromenedzser Tanácsadó és Képzési Központ szervezésében rövidesen induló tanfolyamok:

1. A Svájci Neuchateli Egyetemről adaptált tananyaggal és a Svájci-Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány támogatásával képzést indítunk **vállalkozók**, illetve **vállalkozni szándékozók** részére **kockázatcsökkentő technikák**, vállalkozói ismeretek, valamint üzleti tervkészítés elsajátítására.
2. Speciális **agrár-vállalkozó** képzést indítunk a Földművelésügyi Minisztérium és a Svájci-Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány támogatásával.
3. A Svájci Neuchateli Egyetemről adaptált tananyaggal és a Svájci-Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány támogatásával **orvosvállalkozó** képzést indítunk. A tanfolyam elvégzése a vállalkozó orvosok minősítő alapvizsgájában 10 pontot fog jelenteni.
4. **Pozitív gondolkodás** tréning indul mindazok részére, akik nagyobb önismeretre és önbizalomra, jobb minőségű kapcsolatokra és hatékonyabb munkavégzésre vágyanak.
5. Az 1995. január 23-án induló **ASK Management** képzésünkön Jack Lemon előadásában megismerkedhet azokkal a már bevált technikákkal, módszerekkel, amelyek hatékonná teszik vezetői munkáját.

A képzéssel kapcsolatban készséggel állunk rendelkezésére további információval személyesen: **Iskolaközpontunkban** (Szeged, Tisza Lajos krt. 2-4. II. em.), telefonon: a (62) 482-822-es számon.

Szilveszter szlovákiában Uhornán

dec. 27 – jan. 2.
szállás, teljes ellátás, szilveszteri vacsora, utazás autóbusszal vagy egyénileg
12.100 – 14.800 Ft/fő

Sítúra – Olasz Dolomitok

Egyéni utazás, apartman, önellátás, jan. 28 – febr. 4.
40.900 Ft/4fős apartman
52.500 Ft/7fős apartman

Síelés Martinban

szállás félpanziós ellátás, utazás autóbusszal vagy egyénileg
7.000 – 9.000 Ft/fő
jan. 21 – 28., febr. 11 – 18., 18 – 25.

Érdeklődni: Alföld Tours Szeged, Somogyi u. 21.
Tel.: 421-070, 421-749

Szegedi Egyetem

A kommunikáció szak lapja

JÓZSEF ATTILA TUDOMÁNYEGYETEM

Főszerkesztő:

Keczer Gabriella

Szerkesztő:

Hegedűs Szabolcs

A szerkesztőbizottság tagjai:

Andok Mónika

Andrasics Krisztina

Fülöp Attila

Ókrös Csaba

Máthé Adrienn

Kiadói Tanács:

Dr. Szajbely Mihály

(felelős kiadó)

Dr. Havas Henrik

Mikola Gyöngyi

Keczer Gabriella

Hegedűs Szabolcs

Fotó:

Andrasics Krisztina

Tördelés:

Szegedi Egyetem

(A MONTANA KFT

támogatásával beszerzett számítógépen)

Reklám és terjesztés:

Palásti Márta

A szerkesztőség címe:

JATE BTK 6722 Szeged,

Egyetem u. 2-6. II. em.

Telefon: 62/321-111/3139-es

mellék, tel./fax: 312-311

Megjelenik

kéthetente egyszer

Ára: 19,50 Ft

Kapható a Délhír Rt. újságárusainál, egyetemi könyvtáraknál, alternatív terjesztőknél
Előfizethető a szerkesztőség címén.

Nyomda:

Szegedi Nyomda

Nyomdaigazgató:

Perényi Ottó

6720 Szeged, Feketesas u. 28.

ISSN 0230

TARTALOM

SZEGEDI POLGÁRMES-TER-JELÖLTEK

3

KRITIKA

Hemingway

10

AZ EGYETEM ÉS A VÁROS VISZONYA

4

KRITIKA

Macbeth

11

SALÁTA

Hofizmus a javából

5

ZENE

Lazy Bones

12

FELEKEZETEK

Hol az üdvösség kulcsa

6

NÉZET

A hóhér bókja

13

MÉDIA

A katolikus sajtó

8

DIVAT

Illattörténelem

14

SZEGEDI POLGÁRMESTER-JELÖLTEK

Dr. Kapás Ferenc

Független polgármester-jelölt

– Három dolgon szeretnék változtatni – mondja Dr. Kapás Ferenc független polgármester-jelölt. – Szeged gazdaságát minél hamarabb fel kell lendíteni. „Hozzáértővé” kell tenni a város önkormányzatát, és végül, de nem utolsósorban, a város hangulata is orvoslásra szorul.

Dr. Kapás Ferenc jogász. Hét évig polgári bírónak dolgozott, ma a Talent Kft. ügyvezetője. Amint mondja, most már inkább vállalkozásfejlesztő szakembernek, szervezőnek tartja magát, hiszen cége professzionális szervezőmunkával, vállalkozói klubok működtetésével foglalkozik. Annak ellenére, hogy független jelölt, hat parlamenten kívüli párt jelezte támogatását, ezek pedig az Agrárszövetség, a Köztársaság Párt, a Vállalkozók Pártja, a Nemzeti Demokrata Szövetség, a Konzervatív Párt és a Nyugdíjasok Pártja.

A polgármester-jelölt szerint a szükséges változtatások csak összefogással valósíthatók meg. A polgármester és az önkormányzat kezdeményezésére a városnak kell változtatnia saját magán. Ebbe a folyamatba be kell vonni a vállalkozásokat, alapítványokat, civil szervezeteket. Dr. Kapás Ferenc egyik legfontosabb célja Szeged gazdasági fellendítése. Ehhez állítása szerint, első lépés a város vagyonának pontos felmérése, amit jelenleg 30 milliárd forintba becsülnek, azonban senki sem tudja pontosan,

hogy az összeg hol van, mire fordítható. Ezután egy korrekt kínálatot kell adni a magyar és a külföldi befektetőknek, hiszen a befektetésre nagy szüksége van a városnak. Dr. Kapás Ferenc hisz a vegyes finanszírozásban, azaz a vállalkozói szféra és a város sikeresen együttműködésében.

A város önkormányzatában szakembereknek kell foglalkozniuk a szakmai kérdésekkel. A képviselők ne akarjanak mindenhez érteni. A szakmai előkészítés után pedig határozott, rövid döntésekre van szükség.

– Ebben a városban pocsék a hangulat – mondja Dr. Kapás Ferenc. Ennek megváltoztatása érdekében lépéseket kíván tenni. Szegednek élénk és jó kulturális és sportéletre van mihamarabb szüksége, amely tömegeket mozgatna meg. A jelenlegi lehangoltságot a pozitív visszhangok orvosolhatnák. Hibának tartja, hogy például Szeged orvosi egyeteme, amely az egyik legjobb Európában, nem erről híres, hanem a vezetői harcokról. Nem a sajtó hibája, hogy csupa negatív dologról számol be. Dr. Kapás Ferenc véleménye szerint a polgármester és az önkormányzat feladata a sajtót ellátni hasznos és pozitív információkkal.

A polgármesternek nem elég egy jó dolgot megvalósítani, ezt fel is kell mutatni a város lakóinak – mondta végezetül a polgármester-jelölt.

Andrasics Krisztina

Dr. Ványai Éva

FIDESZ-FKGP-KDNP-MDF közös jelöltje

Az ország több nagy városában közös polgármesterjelölletet indítanak az ellenzéki pártok. Szegeden Ványai Éva, a város jelenlegi alpolgármestere a jelöltjük.

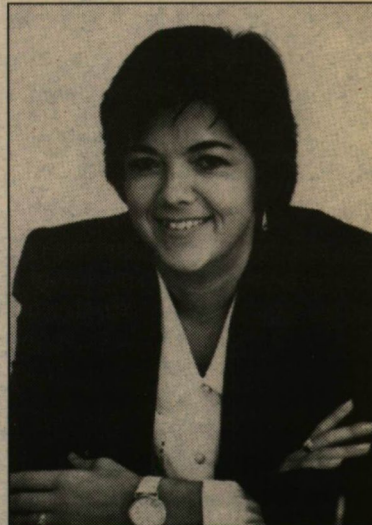
„Szegedhez köt minden” – írja önéletrajzában. Első munkahelye a SZOTE, ahol szakvizsgát, német és angol nyelvből pedig nyelvizsgát szerez.

Részt vesz az MDF szegedi szervezetének megalkotásában. A párt színeiben elindul a '90-es helyhatósági választásokon, ahol elsőként jut be az önkormányzati testületbe. A humánpolitikáért felelős alpolgármesternek választják.

„Szegeden olyan pezsgő kulturális-művészi életet sikerült megvalósítani, aminek híre messze az országhatárokon túlra is eljutott” – számol be eredményeiről.

Programjában a nemzeti elkötelezettségű polgári középerőkre kívánja alapozni. Következetességet, szigorú és rendet hirdet az önkormányzatban és a közéletben is.

Ha megválasztják, nyílt politizálást kíván folytatni. Bármilyen fórumon, vagy a médiában szívesen áll a nyilvánosság elé. Programjának legfontosabb pontjai: közbiztonság javítása, virágzó külvárosok megteremtése, a tömegközlekedés korszerűsítése. Az oktatás és művelődés területén – aminek felügyeletét személyesen látta el az elmúlt években – a megkezdett folyamatokat igyekszik folytatni.

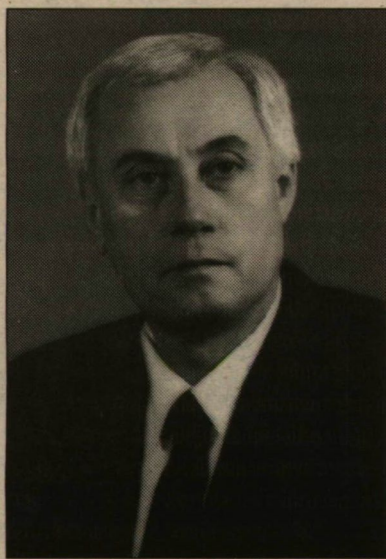
Véleménye szerint hamarosan tető alá kell hozni a város és az Universitas közötti megállapodást. Az is Szeged érdeke, hogy végzős hallgatók legjobbjai itt telepedjenek le. Itt megvan az az előny, hogy „csemegezni” is lehet, mert elég nagy a választék.

„Polgári tevékenységem fő célja, hogy gazdagodó Szegedet teremtsék olyan városokkal, akik büszkéik arra, hogy »szögediek«” – fejezi be választási programját a FIDESZ-FKGP-KDNP-MDF közös jelöltje.

Báder Tamás

Dr. Szalay István

Az MSZP és az SZDSZ közös jelöltje

1944-ben született, tizennyolc évesen került egyetemi hallgatóként Szegedre. Tanulmányait 1967-ben matematika-fizika szakos tanárként fejezte be, két év múlva nősült, felesége középiskolai tanár, három gyermekük van. Huszonnégy éven keresztül tanított a JATÉ-n, 1982-90 között tagja volt az Egyetemi Tanácsnak. Öt éven át (1981-86) volt a Természettudományi Kar dékánhelyettese. 1988-ban beválasztották a FDSZ Országos Választmányába, 1989 januárjától októberig az MSZMP megyei Oktatási és Művelődéspolitikai Munkabizottságát vezette, tevékeny részt vállalt a Tiszatáj 1986-ban meghurcolt szerkesztőinek rehabilitációjában. 1991-1994 között a JGYTF főigazgatója volt, ekkor került vissza részlegesen az iskola egy épülete az egykori utász-laktanyában. Ezzel párhuzamosan tagja volt (és jelenleg is tagja) Szeged Város Önkormányzata Tudományos és Felsőoktatási Bizottságának.

Ma ugyanitt tanár, de tanít a JATÉ-n is differenciál- és integrálszámítást. Tagja az Országos Felsőoktatási és Tudományos Tanács Pedagógusképzési Bizottságának, a természettudományos ké-

pesítési feltételeket kidolgozó bizottság országos társelnöke, kuratóriumi tag a Trefort Ágoston Szakalapítványban, és a Polgárosuló Szegedért Alapítványban.

Programjának sarkalatos pontjai a kultúrával, az oktatással foglalkozó részek:

– Meg kell tartani Szeged pedagógusait, értelmiségét! Nyári egyetem, kulturális fesztiválok szervezése, az értelmiség bevonása a városfejlesztésbe – ezek a fő feladatok.

Fontolóra kell venni iskolai intézmények profilváltását, összeköltözését. Ahhoz, hogy a felsőoktatás megmutathassa teljesítőképeségét, szükséges egyszeri nagy állami támogatás. A kormány által az Universitasnak szánt Óthalmi úti laktanya ügyében csere-megállapodással kell dűlőre jutni a várossal. Minden szegedi felsőoktatási intézménnyel együttműködési megállapodást kell kötni.

Először az MSZP kereste meg (részt vett egykor a párt 1989-es alakuló kongresszusán), de akkor még a főigazgatói székre való visszapályázás foglalkoztatta, ezért nem mondott. Később úgy érezte, hogy az új minisztériumi vezetés nem támogatja ebben, így amikor az SZDSZ, majd az MSZP újra felkérte immár közös polgármesterjelöltnek, vállalta a megmérettetést.

Az eddigi önkormányzat teljesítményét közepesen értékeli. Eredménynek tartja az önkormányzati struktúra megteremtését, a kevés adósságot, a Dóm tér, a külső körút ügyének rendezését, a tornateremprogramot.

A testület működését viszont szabályozatlannak véli, a „törvényhozás” mellett a végrehajtás már nem lenne feladat. A pedagógusok besorolásánál a legfelső, F-kategória ügyét rosszul kezelték, de általában is jellemzőnek tartja a város távolságtartását az oktatási szférától. Ezen mindenképpen változtatni szeretne.

A választás szerinte kétesélyes, a két koalíciós jelölt között fog eldőlni a verseny.

Jásper Ferenc

Dr. Csapó Balázs

Polgárosuló Szegedért Egyesület

– Önnek milyen kapcsolatai vannak a szegedi diákokkal?

– A JATÉ-n végeztem matematika-fizika szakon, az ELTE-n filozófiát tanultam, illetve egy kaliforniai egyetemen is szereztem diplomát. Öt-hat évig tanítottam több szegedi felsőoktatási intézményben, a múlt évben a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolára még visszajártam óraadónak. Személyes kötődésekkel tehát rendelkezem.

– Programjaikba hogyan illeszkedik be az Universitas és a Szegeden tanuló egyetemisták, főiskolások tömege?

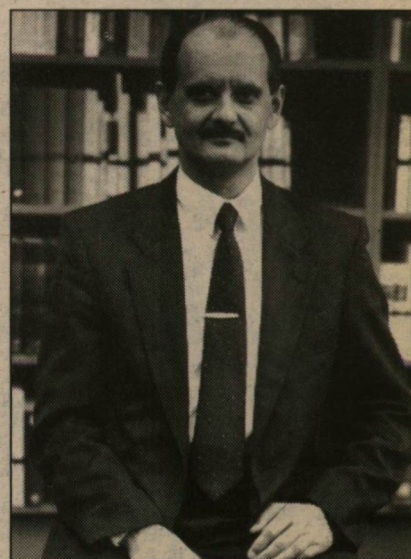
– A nyugdíjasok és elesettek támogatását követően a legfontosabb az oktatásügy áldatlan helyzetén segíteni. Feladatunknak érezzük, hogy kicsit függetlenül az országos kapcsolatoktól, itt megteremtjük azokat a munkahelyeket, amelyekkel helyben tudjuk tartani az itt végző diplomásokat. Terveinkben mintegy 5-10 ezer új munkahely létrehozása szerepel, ahol foglalkoztatni szeretnénk mind a reál, mind a humán szürkeállományt. A jövőben szeretnénk felvenni a kapcsolatot a Felsőoktatási Koordinációs Tanáccsal, amely végleg eldönti, hogy milyen szakok indulnak az egyetemeken. Ha ők tudnák, hogy bizonyos területeknek milyen szakemberekre lenne szükségük, még kevesebb diplomás munkanélküli lenne.

– Milyen a kapcsolatuk az Universitással?

– Kifejezetten jó, hiszen a Szegedi Élelmiszeripari Főiskola jelenlegi, a JGYTF volt főigazgatója az Alapítvány kuratóriumának a tagja, illetve a JATÉ új rektora az első közt küldött támogató levelet. Kölcsönösen megállapítottuk, hogy az Universitas, a város és a vállalkozók kapcsolata jelenleg alacsony szinten működik. Talán itt kell megemlíteni, hogy egyik képviselőjelöltünk, Basa István, aki elegendő jelölést kapott a „rajthoz”, maga is főiskolás.

– Hogyan próbálnák meg rendezni a helyhiány okozta gondokat?

– Az ezredfordulóra kb. 20 ezer diákkal kell számolnia az Universitasnak. Őket semmiképp sem

költöztetnénk az óthalmi volt szovjet laktanyába, hanem helyette felajánlanánk Újszegeden a legnagyobbított botanikus kert mellett egy olyan területet, ahol kollégiumokat, kutatóintézeteket, tantermeket, sportintézményeket tartalmazó Campust hoznánk létre. (A sportszarnokot például teljesen átadnánk az Universitas részére, a városnak pedig építtetnénk egy újat.)

Az óvárossal a kapcsolatot egy új közúti és gyalogos híd jelentené. Megvalósításukról már folytatunk kormányzati tárgyalásokat.

– Milyen pénzügyi háttér áll mindezek megvalósítására?

– Az óthalmi laktanyát két amerikai cég is megvenné és egy részét szerelőcsarnokká alakítanák át. Ugyanakkor Szeged város 15 milliárd forintot éves költségvetéséből ésszerű és racionális felhasználással fel lehet szabadítani kb. egy milliárd forintot, abból pedig juttathatnánk az iskolák részére is. Rövidtávon tudna segíteni a gondokon például a létrehozandó Egyesületek Háza, ahol diákegyesületek is helyet kapnának.

Magyar Sándor

Az egyetem és a város viszonya

Szeged sokaknak csak azután válik vonzóvá, miután elhagyják...

Több, mint tízezer egyetemista és főiskolás tanul Szegeden. A város lakosságához képest ez igen nagy szám. Emellett az oktató-tudósgárda hatalmas szellemi tőkét képvisel. Mindezek ellenére miért gyakorol olyan kis hatást Szeged életére az egyetem? Erre a kérdésre keresi a választ a történeti és kulturális okok felvázolásával cikkünk. A város és az egyetem múltjával kapcsolatos információkat Lengyel András helytörténészről kaptuk.

SIMON LÁSZLÓ

Az első világháború előtt a város sokat küzdött azért, hogy egyeteme legyen. Számos kérelmet, felterjesztést intézett a kormányzat felé, mivel nagyon erős volt az erre irányuló igény. Szeged a századelőn is jelentős kulturális központ volt gazdag középiskolai hálózattal. Azonban a lakosság sajátosan rétegződött: az erős hivatalnok- és polgári-paraszi réteg mellett hiányzott az erős értelmiség. A diákváros-jelleg további erősítésére és az értelmiség súlyának növelésére egy egyetem létesítése jelenthette a megoldást, azonban erre csupán Trianon után kerülhetett sor. A kolozsvári egyetem – amely az ország második legjelentősebb, és sok tekintetben a legkorszerűbb felsőoktatási intézménye volt – a határon kívül rekedt; az ott tanító professzorok nagy része azonban nem kívánt a román állam hatalma alá kerülni. Így az egyetemet – de csupán mint jogi intézményt, hiszen a könyvtár és az eszközök nagy része ott maradt Romániában – először Budára, majd 1921-ben Szegedre költöztették. Ez

Egyetem a város szívében

sok konfliktussal járt, hiszen a megoldást a kényszer szülte, nem pedig a dolgok természetes folyamatából fakadt. A legnagyobb probléma az volt, hogy a meglévő erős igény ellenére alapvető feltételek hiányoztak egy egyetem létesítéséhez. Nem volt meg a kellő infrastrukturális háttér, többek között hiányzott a nagy

könyvtár – a Somogyi Könyvtár csak részben pótolta ezt a hiányosságot, mivel kevés tudományos anyaggal rendelkezett – és ami a mai napig is súlyos gondot jelent:

nem voltak egyetemi épületek,

kollégiumok. Ennek köszönhetjük ma az állandó helyhiányt, a sokfelé szerte-szórta épületeket és azt, hogy nincs is remény egy diáknegyed létesülésére. A 20-as, 30-as években azzal próbálták javítani a helyzeten, hogy eredetileg más funkciójú épületeket alkalmaztak egyetemi célokra, így költözött például a bölcsészkar a mai helyére, a vasút volt leszámitolási épületébe.

Feszültségeket okozott és az intézmény elszigeteltségére vezetett az is, hogy a tradícióira büszke, katolikus városba egy református egyetem költözött; a hitbéli különbségek sűrűlődségre vezettek a helyi értelmiség és az oktatók között. A városnak és vezetésének alapvető hozzáállása sem kedvezett az egyetem integrálódásának a szegedi közösségbe: az intézményt csupán reprezentáló dísznek tekintette, a vele járó terheket csak félig-meddig volt hajlandó viselni. Mindezek következményeképp az egyetem idegennek tekintette magát Szegeden, úgy érezvén, hogy

nincs igazi bázisa

a városban. A szegedi lakosokat természetesen nem érdekli az intézményben folyó tudományos munka, ugyanakkor a tudósok, oktatók zöme nem kerül igazán bele a helyi közélet vérkeringésébe, és általában nem is ambicionálja a részvételt, így a város szempontjából az egyetem által képviselt szellemi kapacitás lényegében kihasználatlanul marad.

1945 után nagyon sok új oktató került a városra kívülről Szegedre, és ez tovább mélyítette az elszigetelődést. Ma az egyetemen tanítók jó része csak bejár Szegedre, így a város számára gyakorlatilag nem is létezik; a diákságnak pedig túlnyomó többsége nem szegedi lakos, és csupán tanulmányai néhány évét tölti a városban. Mindinkább erősödik Szeged tranzitjellege, hiszen a kitermelt nagy létszámú

értelmiségnek csupán a töredékét tudja itt tartani.

Ebből következően az egyetemről kikerülők nem szívják magukba a város hagyományait, kultúráját – de érdekes, hogy a város sokak számára csak azután válik vonzóvá, miután elköltözik innen. Budapesten például működik az odakerült szegedi hallgatók baráti köre...

Vajon javulhat-e a jövőben a nem túl harmonikus együttműködés a város és egyeteme között? Ennek feltételei rosszak: egyrészt hiányzik Szegeden az az egyetemen kívüli értelmiségi réteg, amely elegendő idővel és pénzzel rendelkezvén a kultúra fogyasztója, így egyfajta közvetítő lehetne. Másrészt a város anyagi helyzete nagyon rossz, így részéről az egyetem helyzetének alapvető javítására gyakorlatilag nincs esély. Tehát az elkövetkező önkormányzati választások – bármilyen eredménnyel végződjenek is – radikális megújulást e téren nem hozhatnak.

„Magamban érzem a történelmet”

– interjú Antonio Violano olasz szobrász-grafikussal –

„Hangereje tiszta, sokszólamú...műveinek belső energiája van. Különös kisugárzása. Ami egyszerűen annyit tesz: a szellemi energia maga alá gyűri a kőkemény agyagot...nem ismeri a szokványos rendet. Ő szemléltetést minduntalan felfedező utakon halad.” – írja Szuromi Pál Antonio Violano olasz képzőművészről. Igazáról most mindenki meggyőződhet a Szegedi Ifjúsági Házban, ahol december 1-én nyílt meg a művész kiállítása. Az ember, az építészet és a város kapcsolatának idő- és térbeli értelmezése címmel. A világhírű szobrász-grafikussal a kiállítás megnyitóján beszélgettem.

HAJDU ANNA JÚLIA

– A világ számos táján volt 1965 óta kiállítása. Hogyan fogadja önt a nemzetközi közönség?

– Nagyon jól fogadtak. Két éve a budapesti Vigadó Galériában a magyar közönséggel is találkozott. Rajzaimat és szobraimat mindig egyszerre állítom ki. Úgy vettem észre, hogy leginkább a bronzszobrok aratnak sikert.

– Mi hozta ismét Magyarországra?

– Giuseppe Manica, a budapesti Olasz Kultúrintézet igazgatója hívott meg.

– Ön tudatosan felhasználja az etruszk világ elemeit, az emberi kultúra gyökereit kutatva és tapasztalatait felhasználva valami újat, modernet alkot. Hogyan jutott el ideig? Segítette-e valami vagy valaki ebben?

– Firenzében születtem, és egy nagyon öreg szobrász volt a mesterem. Kutattam az etruszk világot, illúziót, és hosszas kísérletezéssel elértem azt a

figurativitást, ami ma látszik a képeimen. A stílusom folytonosan változik. 1965-től rengeteget rajoltam, és ahogy új és új dolgok történtek velem, új és új érzéseket éltem át, változott az emberi állapotom. Igyekeztem megfogni, ábrázolni a múlt időt és ezeket a belső érzéseket.

– Ki hatott önre, van-e példaképe?

– Igen. Például a toscanai Marino Marini.

– Ön egyszerre szobrász és grafikus. Előterbe helyezi-e valamelyiket?

– Feltétlenül. Az első mindig a rajz. Az mutatja meg az utat, amit követnem kell.

– Itteni kiállításának témája az ember, az építészet és a város kapcsolata. Mi szolgált mintául ehhez?

– Főleg a barcelonai építészetre támaszkodtam, amely nagyon különleges. Csak nyaranta vagyok Firenzében, most Barcelonában élek és dolgozom, a műtermem a Picasso múzeum mellett van. Megragad az ottani házak, terek szépsége. Gyakran járok kelek a város centrumában, „történelmi szívében”, figyelem a házakat, az ott lakó embereket.

– Mi a legfontosabb mondanivalója, üzenete az embereknek?

– Tudom, egyszerű, rövid és szokványos, de így van: a szeretet.

– Hosszú ideig tartózkodott az Amerikai Egyesült Államokban. Meséljen ottani tapasztalatairól!

– Pozitív élmény volt és értékes tapasztalatokat szereztem. Ez az út tanulmányként is jelentős. Az olyan művészeknek, mint én, aki hagyományos, régi városból jöttem, szinte döbbenetes volt látni az Újvilágot. De én ott is firenzei ember maradtam. Nekem a mediterrán vidék való.

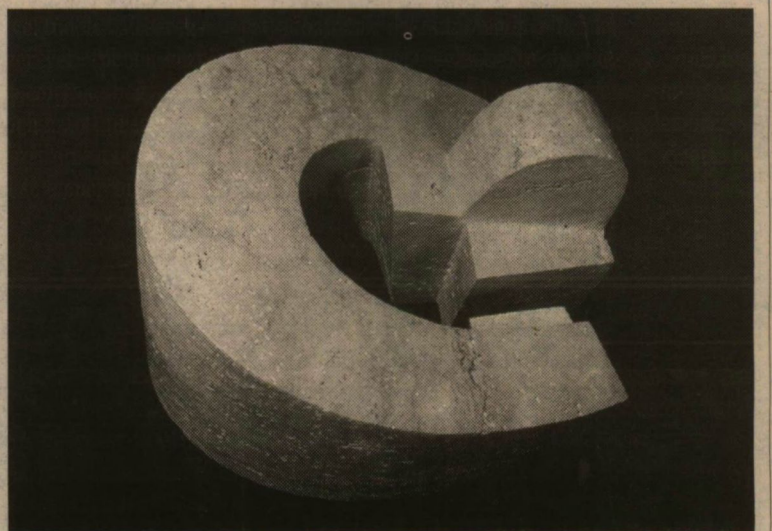
– Tartozik-e Firenzében vagy Barcelonában valamilyen alkotói körhöz, szellemi közösséghez?

– Barcelonában vannak festő, szobrász és kritikus barátaim. De én mindig az eredetiséget keresem.

– Ez azt jelenti, hogy művészetének nincsenek rokonai, sem követői?

– Egyáltalán nincsenek. Sok szobrászt ismerek és kedvelek, de én teljesen a magam útját járom. Saját kutatásaimra támaszkodom, és magamban érzem a történelmet. Ezt nem lehet utánozni vagy átadni.

– Ha jól tudom, monumentális és közcélú al-

kotásai is vannak. Gyakran kérik fel ilyen munkákra?

– Firenzében már többször kértek ilyesmire. Például az én művem a ferencesek templomában álló embernagyságú Szent Ferenc.

– Tervez-e itt, Magyarországon a közeljövőben további kiállításokat?

– Az Olasz Kultúrintézetben felkérték rá, és talán lesz egy Pécsen is.

– Ha külföldön járunk, láthatjuk-e valahol ön-álló kiállítását?

– Igen, néhány magángalériában Firenzében, Barcelonában.

Albérlet igényeseknek

ESZENYI GABRIELLA

Diákoknak szobák kiadók a Hungária Hotelben – olvashattuk a Melódiák egyik októberi számában a szálloda hirdetését. Az új és némileg meglepő vállalkozásról dr. Maklári Lászlóné megbízott igazgató-nóval beszélgettem.

A Tisza-parti, három csillagos szállodának kihasználatlan kapacitásai vannak. Ennek oka elsősorban a volt Jugoszlávia területén szakadatlanul dúló polgárháború. A hotel forgalma nyár végén, a turisztikus szezon befejeződésével természetesen visszaesett, a várost a Szabadtéri Játékok vendégeregét felváltva a diákok inváziója árasztotta el. Az egyetemisták, főiskolások száma évről évre emelkedik, a kollégiumi férőhelyekre és az albérleti szobákra azonban ez a tendencia – mint azt saját bőrünkön tapasztalhatjuk – nem jellemző. A harc a szállásokért már nyár végén, szeptember első heteiben megkezdődik. Az idén ezt próbálta kihasználni a Hungária; bekapcsolódott a kínálatba, megkönnyítvén ezzel a kereslet dögát.

A diákoknak felajánlott szobák tulajdonképpen leértékelték – fejtette ki az igazgatónő – a helyiségek kisebb-nagyobb felújításra szorulnának. Állapotuk természetesen elfogadható, csupán kisebb bútor-, vagy padlószőnyegcseréről van szó. A szobák kétágyasak, önálló fürdőszobával rendelkeznek, és telefon is van. A bérleti díj havonta 15 ezer forint/fő. – Egy egyetemistának talán kicsit drága, hiszen a HÖK kimutatása szerint az idei átlagos albérleti ár hatezer forint körül mozgott – érveltem. Az igazgatónő azonban ez utóbbi összeget nem tartotta reálisnak. Elmondta, hogy mielőtt a csökkent értékű szobák bérleti díját megállapították volna, utánanéztett az aktuális árfolyamnak. Szerinte egy lakásért hozzávetőleg ekkora összeget kérnek személyenként, ha a rezsit is hozzászámoljuk. A hotelszoba árában már benne van a fűtés, a világítás és a telefon díja, sőt hetente egyszer ki is takarítanak. A kony-

hahasználat lehetősége természetesen eleve kizárt. A vendég azonban vihet fel villanyrezsőt a szobájába. Az étteremben nincs külön kedvezmény a szálloda lakói számára, vasárnaponként azonban bárki féláron ebédelhet a hotelben.

Bár Makláriné elismerte, hogy nem ez a legolcsóbb diákszallás-lehetőség Szegeden, nem értett egyet azzal a feltevessel, miszerint a bérlet kizárólag az elit engedheti meg magának. A hotelszobák valós értékét tekintve egyébként valóban rendkívül méltányos ez az ár, hiszen egy éjszákára egy kétágyas szobáért 4500 Ft-ot kérnek (reggeli nélkül).

A várakozáshoz képest kevés diák vett ki szobát; a bérlők nagyrészt külföldiek. A csekély érdeklődés oka valószínűleg

az, hogy a szálloda viszonylag későn, szeptember közepén kapcsolódott be az üzletbe. – Biztos vagyok benne, hogy ha hamarabb hirdetünk, többen jelentkeznek – vélte az igazgatónő.

Az idén már nem számolnak potenciális bérlekkel. Az iskolai félév végén, február elején azonban újra kezdődik a hajsza. A hotel januártól nem tervez áremelést, a dráguló élet dacára sem. Az energiaszolgáltatási díjak '95-ös tervezett ugrás-szerű növelése bizonyára sok albérleti életét megkeseríti majd. Lehet, hogy a végén mindannyian szállodába költözünk?! ●

SALÁTA

Hofizmus a javából

MAGYAR SÁNDOR

– Fiatalember, magának felrepedt a szája. De nyugodjon meg, nem ön az első, aki Hofi előadáson vett részt – mondta az orvos, és beindította a varrógépet.

Felriadtam.

Ha társaságomban valakit körülajnároznak, sokat dicsérnek, érezhetően nimbuszá formálnak, minden tekintetét magamra irányíthatok, ha csak én nem nyaldosom körül.

Nehéz ezt Hofi Gézával meg nem tenni.

Talán ő az egyetlen magyar humorista, aki érezhető indulattal, nagymértékű vehemenciával lát neki minden egyes jelenetnek. Nem sebkötőzéssel foglalkozik, inkább a ráolvasásos természetgyógyászok közé tartozik. Az akut problémákkal küszködő betegek pedig ömlenek a kúrájára. Tudják, hogy Hofi doktor minden nyűgjükre szimplán egyféle orvosságot ír fel: a humort.

Magam is tudom, hogy nem ez a hatásos gyógyszer, de legalábbis gyógyhatású készítményként adagolhatjuk. S bár sejtem, hogy medikusomat nem fogadják el a szakdoktorok, de azért már hagyják szabadon praktizálni. Mitöbb, rajta is „próbálgatják” saját orvosságaikat. Csakhogy ő olyan fajta, aki a mellékhatásokra nagyon érzékeny... és fertőző. Érezni lehet: nemcsak nézi, látja is amivel teleinjekciózzák. Éppen ettől „hofisok” a műsorai: belead apait-anyait és közben felcukkolja magát. Szavaival letarolja a büszke politikusokat, túlszerűen sportolókat, dolyfös illetékeseket, porszagú maradtakat... és buzgó-mócsing firkászokat. Nem tehet róla. Irritálják a nagyokosok. Vigyázni kell vele! Nagydarab, kritikus és jószívű.

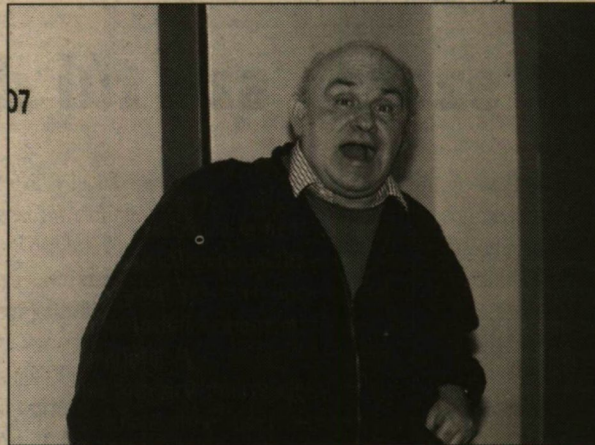
Boncasztalán olyan témákba is belevág, amely mások előtt tabunak számít. November 21-i, szegedi sportszarnokbeli tömeggyógyításán is találkozhattunk olyan megjegyzésekkel, amelyek hallatán máskor a delikvens ápolandó megmakacsolja magát és elhatározza, hogy a tünet nagyságára illetve vírusosságára hivatkozva nem fogja eltánni a száját és nevetni.

De mielőtt a facies hipocratica véglegesen kiülne az arcunkra, Hofi támadásba indul, s arcizmaink egyből elernyednek. Abban a pillanatban mi is jogosultakká válunk egy jó kis elvonókúrára, hiszen akár percekig is elhahógnánk az élecn. S ahogy hallgatom a mintegy kétezer résztvevő hangját, az nem kacaj, nem hehere, hanem bizony valódi, jóízű, zaftos, könnyfakasztó nevetés.

Hofi: veni vidi vici.

A medicinát nem a TB állja. A mintegy 75 pirulányi gyógyszerkódás minden egyes tablettájára 6 forint 20 fillérbe került – amiért cserébe a jelentkezők felének csak járóbetegellátás jutott, nem megfelelő hangbemondással – de ennek ellenére tur-

Fotó: Magyar Sándor

Hofi doktor humorreceptje

néjának minden állomásán vannak, akik kiéhezve várják.

Hiába no...rászoktunk.

Rászoktunk? Az elmúlt négy év alatt kétszer láttam a televízióban, s néhányszor a pletykalapok címlapjain. Saját megítélése szerint „gyomorbeteg néprajzkutatók, akik értekezéseket írtak a vadkörte nemi életéről”, attól voltak kiakadva, hogy kúrán olyan hangosan tapsol és nevet a közönség, hogy elnyomják a szereplőt. „Ellenben vannak, akiknek lehet hallani a hangját.”

De csak a hangját.

Tény, hogy műsorában elsősorban a mai ellenzéket csepelti. Ennek okait kereshetjük egyrészt abban, hogy az „ország legnagyobb kabaréja” sokat romlott, mert rengeteg az új arc, akik kiszorították a „szólistákat”, így Hofi nem ismeri még a jellemzőiket. (Bár ide sorolhatjuk a „sújtásos, árvalányhajás pufajká-sokat”). Így maradtak a régi doktor urak: Rumeájszalkatú Kónyával, a vörös szegfűben a volt kommunista jelképeket felfedezni vélő – minthogy a szeghez kalapács kell, a fűhöz meg sarló – „patakvéres” Torgyánnal, a háttérfrizurás Szabó Ivánnal és a becézett alak nélküli /ka/ Csurr.. Istvánnal.

A durcahadjárat legnyomósabb érve azonban az elmúlt évek mellőzöttsége.

Valóban, ha belegondolok, hogy mennyi nevetéstől fosztották meg a gyógyulni vágyókat.

Hofit „Művész urnak” szólítják. Ugyanakkor megjegyzik, hogy használt vicceket mesél. Majd teliszájából nevetnek rajta. Valahol itt van a kutya elásva. Géza nemcsak pusztán elmondja, hanem elmeséli a vicceket. Tartsa meg ezt a jó szokását.

„Kitüntetésnek vettem, hogy ilyen sokan kíváncsiak voltak magatokra” – mondta a terapeuta, majd elsieltet máshová. Gyógyítani. ●

Mormonok

Egyszerre csak egy feleség

ANDRASICS KRISZTINA

– A tévhittekek ellentétben, csak egy felesége lehet egy tisztességes mormon polgárnak – tudtam meg két igazi amerikai mormontól, Elder Geddestől és Elder Peterson-tól.

A mindig tökéletesen vasalt ingben, nyakkendőben és hosszú fekete kabátban mutatkozó Utah állambeli fiatalemberek most éppen Szegeden népszerűsítik – nem kevés sikerrel – ezt a tőlünk távol álló vallást.

– Szegeden már 35 magyar mormon él – mondja Elder Geddes, és hozzátesszi, hogy ez egyáltalán nem kevés ahhoz képest, hogy az első misszionáriusok két évvel ezelőtt, azaz 1992-ben érkeztek a városba. Tapasztalataik szerint mi, magyarok, csakúgy mint Oroszország és Ukrajna lakói is, nyitottabbak vagyunk a vallás felé, mint a lengyelek, a németek. Ezt a jelenséget, és a legkülönbözőbb vallások iránti igen nagy érdeklődést szerintük az országban végbement társadalmi és politikai változásokkal lehet magyarázni.

A mormonok szinte kivétel nélkül nagy családokban élnek. Nem számít ritkaságnak az olyan család, mint Elder Geddesé, akinek öt le-

ány- és négy fiútestvére van. Mormon tanításához híven rendkívül összetartóak. A családtagok nagy támogatást, sok szeretetet kapnak egymástól.

Manapság a mormonokra 19 évesen, a college-ből kikerülve két éves misszionáriusi munka vár. Ezt az időt külföldön töltik. A két Elder – az Elder itt misszionáriust jelent – csakúgy, mint hittestvérei, erre az időszakra inget ölt, nyakkendőt köt, hiszen nekik Az Utolsó Napok Szentjének Jézus Krisztus Egyházát kell képviselniük, s azt mégsem lehetne – mondják – csak úgy, egy szakadt farmerben. Szabadidejükben viszont saját bevallásuk szerint kedvenc viseletük a T-shirt és a jeans.

A misszionáriusi évek alatt nem randevúzhatnak, hiszen ez akadályozná őket a munkájukban. De a két év elteltével természetesen igen.

Azt mondják, nem szeretnék papok lenni. Mindenképpen folytatják tanulmányaikat. Geddes fogorvos, Peterson pedig építészmérnök szeretne lenni. ●

A mormon egyház

A mormon egyházat, mint hitközösséget 1830. április 6-án alapította Joe Smith Fayette-ben (New York állam). A tagok 1838 óta azt tartják magukról, hogy ők „Az utolsó napok szentjeinek Jézus Krisztus-egyháza”, és elutasítják a mormon elnevezést. Ötvenegy országban összesen 4 476 000 tag vallja, hogy az egyházhoz tartozik.

A hitközösség központja Utah szövetségi állam fővárosában, Salt Lake City-ben van, és itt található fehér gránitból emelt főtemplomuk is.

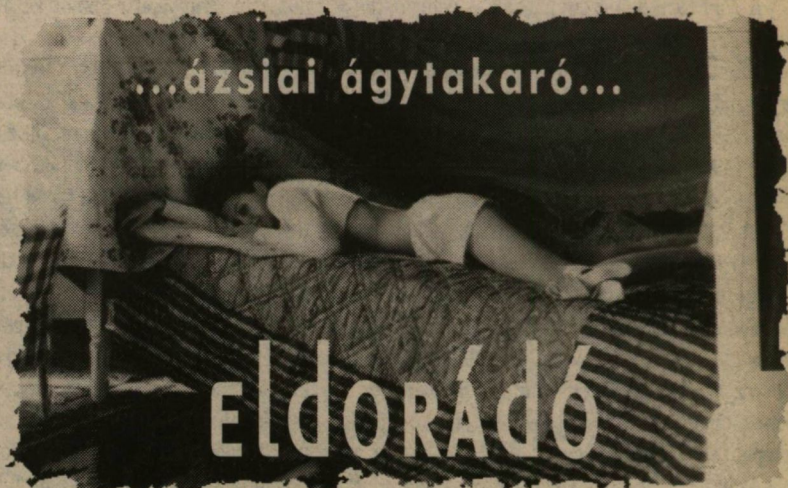
Az idő múltával a mormon egyházban különböző csoportosulások képződtek. A többnejűség ellen tiltakozva 1852-ben megtörténik a szakadás, amelyből „Az utolsó napok szentjeinek

újja szervezett egyháza” jött létre, Independence (Missouri) központtal.

Tanalapnak az 1841-ben elfogadott 13 hitcikkelyt tekintik. Az ember Istenhez való hasonlatosságából Isten és ember lehetséges lényegi hasonlóságára következtenek. Jóllehet az Isten most legteljesebb kifejlődése állapotában van, egykor azonban ő is csak az volt, ami az ember ma.

Ma a mormonok szigorú etikai normák szerint élnek. Lemondanak a szeszről, kávéról, teáról, dohányzásról, és a vegetáriánus étkezést részesítik előnyben. Havonta egyszer bűjtölnek. A tizedet parancsolatnak tekintik. Sok mormon fiatal dolgozik két éven át fizetetlen hittérítőként külföldön. ●

...ázsiai ágytakaró...

Hol az üdvösség kulcsa?

Katolikusok

A szekta szó túl durva

Katolikus részről az augusztus elsejével kinevezett egyetemi lelkészt, Kondé Lajost kerestük fel. Ő egyébként egy személyben az új Szent Imre Kollégium igazgatója is, s Szegeden összefogja a katolikus ifjúsági életet.

– Érzékeny pontja az egyháznak az állami támogatás. A költségvetés változtatási kísérleteire azonnal reagál a Püspöki Kar.

– Az egyes egyházak a lélekszám szerint kapják a támogatást az országgyűlés döntése alapján, s ebben benne van minden. Ezt az összeget lebontják egyház-

ment a dolog, az azért volt, mert ebben az eleve zsúfolt városban nehéz volt helyet találni a kiköltöző intézményeknek.

– A katolikus egyházzal azt tartják, hogy politikailag igen elkötelezett.

– Túlzás, hogy az egyház pártok mögé állt volna. Világosan meg kell nézni a püspökkari körleveleket, soha egy párt nevét sem említik. Sőt, kifejezett utasítás volt, hogy szószékről párt neve nem hangozhat el. Csupán arra hívtuk fel a figyelmet, hogy a hívek saját lelkiismeretük alapján döntsék el, mi az, amit egy párt ígéreteiből meg tud tartani. Az igaz, hogy néhány ügyben felemelte szavát az egy-

Imába feledkezve

megyékre, innen kapnak az iskolák, idősök otthonai. A kiosztott pénzről mindenkinek el kell számolnia, nem bitangkassza ez! De az államtól kapott pénz elenyésző része az egyház költségvetésének. A hívek adományai, a hitközségi hozzájárulás élteti az egyházat.

– Meg a külföldi segélyek.

– Nem. 1989 óta a világegyház, a Vatikán már nem tekinti üldözöttnek a magyar egyházat. Úgy gondolják, vannak nálunk rászorultabbak is. Pénzt tehát nem kapunk, befagytak ezek a csatornák.

– A kárpótlás során milyen épületeket sikerült visszakapniuk a katolikusoknak?

– Eleve szűkített volt a visszaigényelhető épületek köre. Csak azokat lehetett kérni, amelyek a hitéletet szolgálták. Két kezemen meg tudnám számolni a visszakapott ingatlanokat. Bár kétségtelen, hogy ezek jelentős objektumok.

– Könnyedén ment az átvételük?

– Előbb-utóbb mindenkivel sikerült zöld ágra vergődnünk. Ahol nehezen

ház, hisz mi is ebben a világban élünk, s az igazságtalanságok mellett nem lehet elmenni. S bár kétségtelen, hogy az előző kormánnyal jobban szót értettünk, az egyház tiszteletben tartja a nép által választott kormányt. Híveink között, párt-szimpatia tekintetében színes a paletta. De egy igazán hívó ember ateista pártot nem támogat.

– A szektákról miként gondolkodik az egyház?

– Ne használjuk azt a szót, hogy szekta. Túl durva. Egyébként a latin sequere, követni szóból származik. Jellemző rájuk, hogy egy nagyobb csoportból szakadnak ki egy vezető személy hatására. Három dolog tehet gyanússá egy közösséget: agresszív térítés, a tagokkal való bánásmód, illetve az üzleti jelleg. Feltűnő náluk, hogy elzárkóznak a dialógustól, doktrínájuk lezárt, megfellebbezhetetlen. Bár a határ meghúzása igen kétnyes kérdés.

Andok Mónika

Szegedi zsidóság

A megmaradás a fét

Beszélgetés Dr. Gráf Imrével és Schönberger András rabbival

„Tudja uram, az a mi legnagyobb gondunk, hogy kevesen vagyunk, s a kevesek túlnyomó része is az idősebb korosztályhoz tartozik” – kezdte a beszélgetést Dr. Gráf Imre, a szegedi zsidó hitközség ügyvezető elnöke.

A nagy vérvesztés és a második világháború idején érte a felekezetet: a mintegy hat és félezerre tehető szegedi zsidóságból alig másfélezeren éltek túl a deportálást, vagy a munkaszolgálat embertelen megpróbáltatásait. Az elmúlt évtizedekben is gyakran ki voltak téve zaklatásoknak, és az állami vezetés ellehetlenítési kísérleteinek. „A rendszerváltozás óta változott a politikai légkör, de a társadalom még mindig nem tanúsít elegendő türelmet velünk kapcsolatban, pedig létezésünknek ez volna a másik záloga” – folytatta Gráf Imre.

SZ.E.: Hogyan alakult a szegedi zsidóság története a második világháború után?

G.I.: A Holocaust borzalmait városunkban körülbelül másfélezeren éltek túl. Akik hazatértek a koncentrációs táborokból, itt álltak család, rokonok, ismerősök nélkül. Nagy részük, főleg a fiatalok, 1945 és 1948 között Izraelbe távoztak. Ugyanez az emigrációs hullám 1956-ban megismétlődött, így nagyon nehéz volt újjászervezni az életet. Másrészt, és ez sem könnyítette meg a felekezet szervezésének munkálatait, a megmaradt zsidóság súlyos tudatválságba került: felvállalhatja-e zsidóságát, amiért néhány évvel korábban százezreket küldtek a halálba?! Az életben maradt zsidók egy része elfordult a felekezettől.

SZ.E.: Gondolom a pártállam nemigen törekedett ezen folyamat megváltoztatására...

S.A.: A magyarországi zsidó egyházat, szemben a katolikus vagy református felekezettel, nem az '56-os szerepvállalása miatt üldözték, hanem egyszerűen azért, mert Izrael sem volt elfogadható partner a varsói tömb országai számára. Tulajdonképpen nem is üldöztetésről beszélnek, hanem apró ám egyértelmű jelzésekről, amelyek tudatták, nem vagyunk kíváncsok. Ilyen volt például az Anna Frank Gimnázium bezáratásának, majd visszafelújításának állandó kísérlete. Minden rendezvényünk mögött cionista összeesküvést sejtettek, ha akartak.

SZ.E.: Napjainkra azonban jelentősen megváltozott a helyzet, nem?

S.A.: Igen, ez igaz. Államilag deklarált joga mindenkinek vallása megválasztása és gyakorlása, de ez kevés. Úgy gondolom, a társadalom nagyobb toleranciával viszonyulhatna a zsidósághoz.

SZ.E.: Milyen a viszonyuk más felekezetekkel, illetve az önkormányzattal?

G.I.: A szegedi felekezetekkel korrekt a viszonyunk, csak úgy mint a városvezetéssel és a megyei közgyűléssel. A város jelentős anyagi segítséget nyújtott az Európa-szerte ismert zsinagógánk és temetők fenntartására, egy-két alkalmi kiadványunk támogatására.

SZ.E.: Miből tartja fenn magát a felekezet?

G.I.: Anyagilag igen gyenge lábakon állunk. Anyaszerveztünk, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége kap ugyan költségvetési támogatást, ám abból a helyi közösségek

nem, vagy alig részesülnek. Így jórészt felekezeti tagjaink felajánlásaiból, illetve külföldi adományokból finanszírozzuk költségeinket, amelyek, a zsinagóga fenntartása miatt igen magasak.

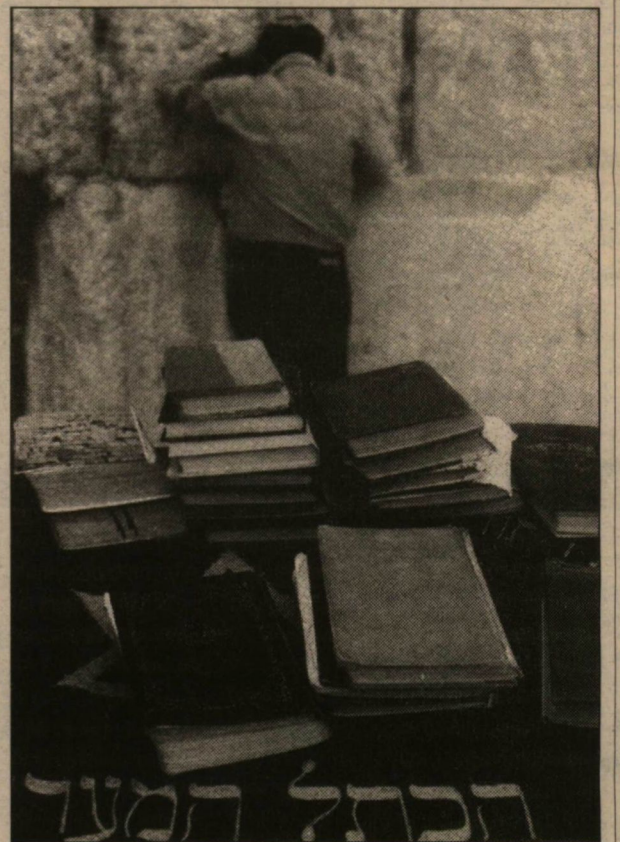
SZ.E.: Milyen belső problémák vannak a felekezeten belül?

G.I.: Alapvető gondunk az, hogy a felekezet jórészt idősebb tagokból áll. Létkérdés, hogy a fiatalokat az egyház felé fordítsuk, hogy továbbvigyük azt a kultúrát és vallást, amit mi, az idős generáció megmentettünk. Persze ez nem ilyen egyszerű. Itt, Szegeden, az én tevékenységem alatt összesen két felekezeti esküvő volt, két középkorú pár házasodott össze...

SZ.E.: A két világháború között a zsidó felekezet rendelkezett saját oktatási intézménnyel. Újra kívánják indítani az iskolát?

G.I.: Mint már említettem nagyon kevesen vagyunk, és nem lenne reális tíz gyermek részére visszaigényelni egy egész középiskolát. Mi inkább azt szeretnénk, amit jelenleg sem a törvény nem tesz lehetővé, sem az önkormányzat anyagi lehetőségei, hogy az önkormányzat pénzbeli kártérítéssel oldja meg az egykori zsidó tulajdonok kártalanítását. De mindezek a problémák csak akkor rendeződnek, ha a magyarországi zsidóság önmagán belül is tudja rendezni gondjait, és ha nagyobb empátiát tapasztal a társadalom felől.

Fülöp Attila

Egyház felé fordulva?

Reformátusok

Hitoktatás iskolán kívül

A régi történelmi egyháznak, a reformátusnak Szegeden négy gyülekezete van: a Kálvin téri, az újszegedi, a Honvéd téri és a Petőfi teli egyházközösség. A legrégebbi is ezek közül a Kálvin téri (1859), utána az újszegedi (1928). A Petőfi teli (1948) és a Honvéd téri (1950) közel egy időben jött létre.

Az egyházközösségek bevételeit az állami jutatások csak igen kis részben teszik ki. A legfőbb anyagi forrásaik: a hitoktatási óradíj, az oktatási intézmények fenntartására kapott pénz, az egyházmegyéknél az Építési Bizottság által elosztott, az egyházi épületek fenntartására fordított támogatás és a hívők által fizetett templomi perselypénzek és adományok.

Az egyházközösségek közül kettőnek van tulajdonviszáigénylése. A Honvéd térinek a Kárász

utca 15. szám alatti épület kétöto, amelynek most egy részében van a lelkesi hivatal és lennének a lelkesi lakások. A Kálvin téri egyházközösségnek két igénylése van. A Juhász Gyula utcai óvodát, most Clarisseumot visszakapták. Igénylik még a Református Palotát is. Itt vannak a közösség hivatalai, gyülekezeti termei és a Vallásnari tanszék helyiségei. Ezekre szükség is van, hogy a református egyház helyi szervezetei működni tudjanak. A reformátusok szervezetei közé tartozik a Nőszövetség, a Gyermekek és Ifjúsági Biblia-kör és a Református Ifjúsági Szövetség. A gyülekezeti hitoktatást korcsoportokban oldják meg. Iskolában erre nincs lehetőség, mert a református tanulók száma nagyon alacsony. Ezért a református egyház főleg alkalmi felkérésekre jelenik meg az oktatási intézményekben. Például osz-

tályfőnöki órán történő beszélgetés révén. A gyülekezeti hittanórákra a fiatalok nagy része szülei kezdeményezésére jár. Előfordul azonban, hogy maguktól, baráti indíttatás alapján mennek el.

Az egyházközösség tagjai istentiszteleteken, bibliaórákon vesznek részt. Gyülekezetként a presbitérium az irányító szerv. A kormányzótanács létszáma változó. Ez hozza a döntéseket, a végrehajtandó határozatokat, választja a megyei egyházkerületi és zsinati tisztségviselőt.

A református egyház ökumenikus úrvacsorai közösséget gyakorol az evangélikus, a baptista és a metodista egyházakkal, míg az ortodox római katolikus és adventista egyházakkal csak ökumenikus kapcsolatban állnak. A többiekéről csak tudnak.

Csikász Brigitta

Szeged, Eötvös u.
Az Eldorádó mellett

**Helyben sült
reform
péksütemények**

- szendvicsek
- olasz kávé
- kakaó
- tea

EZEN HIRDETÉS FELMUTATÓJA A

PÉKSÜTEMÉNYEKBŐL 10% KEDVEZMÉNYT KAP

EGYHÁZAK

Krisnások

Az emberek vágyaik szerint élnek

A krisnások első hivatalos fesztiválja 1991-ben volt. A Krisna-tudat azonban már az 1970-es években jelentkezett. A bejött lelki tanítómesterek prédikálását az állam nem tűrte el, így távozni kényszerültek.

A fesztivál után főleg fiatalokból létrejött egy csoport, akik ma is a hívők nagyját alkotják. Tíz-húsz ember van, aki komolyabban veszi, mellettük természetesen érdeklődők is megkeresik őket.

A Krisna-tudat szerint anyagi szinten vagyunk – a testünkkel azonosítjuk magunkat. Az emberek vágyaik szerint élnek. Ezek kielégítését találják a legnagyobb örömmek és életük céljának. A vágyak be nem teljesedése pedig szenvedést okoz. A megoldás az anyagi életről való áttérés lehet a lelki életre. Az Istennel meglévő eredeti, de szunnyadó kapcsolatot fel kell ébreszteni. Ebben segít a Hare Krisna montra, amelynek állandó vibrálása és éneklése letisztítja az anyagi látásmódot.

A Krisna vallásnak négy alapszabálya van, amit mindenkinek teljesítenie kell, ha csatlakozni akar hozzájuk. Ezek a szabályok: húst, halat és tojást nem esznek, tilos a szerencsejáték, a kábítószer, a kávé és a drogok, tehát az élvezeti cikkek használata. Nemi élet pedig csak családon belül és gyereknemzés céljából megengedett. Aki szerzetesnek áll, az élhet templomban, de a többieknek sem kell közösségben lakniuk, otthon is ma-

radhatnak. A legtöbbben tanulnak vagy dolgoznak. Jövedelmük egy része ebből származik. Az állam által adott jelképes összeget a természetbeni adományok egészítik ki, amiket ők továbbadnak a rászorulóknak. A tennivalókat elosztják egymás között, az akciókat megszervezik, hiszen ez segíti a közösség működését. A különböző feladatköröknek felelősei vannak: a prédikálás, a propaganda szervezése, a templom rendbetartása és a főzés. A vezető fogja össze őket, ő felelős a közösségért.

A védikus modell szerint a tanuló időszak általában 25 éves korig tart, utá-

na választhatnak, hogy tovább tanulnak vagy családot alapítanak. A feleséget vagy a lelki tanítómester jelöli ki, vagy szabad választás alapján történik. A védikus elveken alapuló élet bemutatására hozták létre Somogyvámoson a farmjukat.

Ennek a kis településüknek a fejlesztése és egy templom felépítésének a segítése a cél. Helyi vonatkozásban pedig az, hogy minél több ember megkaphassa a lehetőséget, hogy lelki életet élhessen.

Csikász Brigitta

Baptisták

Tizedszedés

A szegedi baptista felekezetről Kübler János lelkész tájékoztatót bennünket. Az egyháznak Szegeden és környékén mintegy kétszáz híve van. Általában minden hívő a jövedelmének egytizedét áldozza egyházának, s mivel a költségvetésből nem kap támogatást a baptista felekezet, ebből, valamint önkéntes adományokból tartják fenn magukat. Az így összegyűlt pénzből díjazzzák a felekezeti tisztségviselőket, valamint a rászoruló hívek szociális támogatását is.

A felekezeten belül működik Biblia- és hittanoktatás, ennél

többre, esetleg bevonulni a hittanóráikkal az általános és középiskolák falai közé, nem vágnak. Számottevő kapcsolatuk van az Egyesült Államokban a déli területek baptistaszövetségével, segítségük az angol nyelv tanításában és kölcsönös látogtásokban jelenkezik.

A szegedi baptista közösség humanitárius akciókat is szervez, többek között a Vajdaságba és Ukrajnába indítanak jószeres küldöttséget.

F.A.

A HIT gyülekezete

„Mindenkivel békességre törekszünk”

A Hit Gyülekezete Budapesten alakult egy héttagú imacsoportból. Szegedi felekezetük 1987-ben jött létre, és azóta folyamatosan növekszik. Jelenleg mintegy kétszázötven-háromszáz tagot tömörít, köztük sok egyetemistát is.

Joób István, a Gyülekezet lelkésze elmondta, tagságuk gyors és folyamatos növekedésének magyarázata az istennel való közelség megélésében, és a vele való személyes összetartozás tudatosulásában van. A történelmi egyházakhoz és más felekezetekhez fűződő viszonytal kapcsolatosan hangsúlyozta, sem eszköz sem cél nem lehet a gyűlöletkeltés, ők mindenképp békességet szeretnének. Valótlannak nevezte azokat a híreszteléseket, miszerint a Gyülekezet erőszakkal tartja magánál a megtérőket, valamennyi felekezeti társuk szabad akaratából jött hozzájuk, és maradt is ott.

A Hit Gyülekezete minimális költségvetési támogatásban részesül, önma-

gukat inkább a tagok önkéntes adományaiból tartják fenn. A Gyülekezet jelenleg nem tervezi, hogy szerepet vállal az oktatásban. Ilyen irányú törekvéseik jó részét annak függvénye, hogy milyen ütemben nő a Gyülekezet, illetve fogalmazódik-e meg társadalmi igény jelentősebb szerepvállalásra az oktatásban.

Saját intézetük a Közép-Európai Lelkészképző Intézet, itt tanulnak a Gyülekezet lelkipásztor-jelöltjei. Rendszeresen megjelenő folyóirataik a *Hit Infó* és az *Új Exodus*, ezenkívül folyamatosan foglalkoznak keresztény témájú könyvek kiadásával és azok terjesztésével is. A Gyülekezeten belül több zenekar is működik, a rocktól a klasszikus stílusig. Mindezen kívül karitatív munkára is vállalkoznak (ruhaosztás, ingyenkonyha stb.), ezek közül a legjelentősebb a Ruanába küldött több milliós segélyszállítvány.

Fülöp Attila

Az önkormányzat és az egyház

A szegedi polgármesteri hivatal kapcsolata az egyházakkal, felekezetekkel sosem ment túl a hivatalos ellenőrzés és ügyintézés határain, s ez ugyanígy érvényes az egyházi iskolákra is. Az utóbbiakkal kapcsolatban az önkormányzat csak törvényességi felügyelettel foglalkozik, valamint azt vizsgálja, hogy teljesítik-e az oktatási törvényben foglaltakat. A törvényességi ellenőrzést a jegyző látja el, s szükség esetén figyelemzeti az intézmények vezetőségét az oktatási törvény betartására. Érdekes, hogy a Szegeden működő egyházi iskolák között van olyan, amelyik nem kötött közoktatási megállapodást az önkormányzattal. Ez azért lényeges, mert a megállapodást megkötő iskola minden tanulója után normatív állami támogatást kap, ellenkező esetben viszont az illetékes egyház az egyedüli fenntartó. Ilyen teljes egyházi finanszírozású iskola a szegedi Dugonics András Piarista Gimnázium. Közoktatási megállapodást kötött a Karolina Általános Iskola és Gimnázium, valamint két katolikus és egy református óvoda. Az egyház ingatlanigényeit különösebb fennakadások nélkül intézi az önkormányzat, noha az állandó pénzügyi problémák itt is nehézségeket okoznak – mondta *Fekete Józsefné*, a polgármesteri hivatal illetékes tisztviselője. A tények azt mutatják Szegeden, hogy az egyházi és az állami kézben lévő iskolák jól megférnek egymás mellett, és igény is van mindkét típusra.

Antal Zsolt

Jogok, törvények, egyházak

(Részletek az egyházakra vonatkozó törvényekből, rendeletekből és alkotmánybírósági határozatokból.)

1990. évi IV. törvény a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról.

1.§ A lelkiismereti és vallásszabadság mindenkit megillető alapvető emberi szabadságjog, amelynek zavartalan gyakorlását a Magyar Köztársaság biztosítja.

2.§ (1) A lelkiismereti és vallásszabadság joga magában foglalja a vallás vagy más lelkiismereti meggyőződés szabad megválasztását vagy elfogadását, és azt a szabadságot, hogy vallását és meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon – akár egyénileg, akár másokkal együttesen – nyilvánosan vagy magánkörben kinyilváníthassa vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolhassa vagy taníthassa.

(2) A vallás vagy más lelkiismereti meggyőződés terjesztése a tömeg-tájékoztatási eszközök útján is történhet.

7.§ A katonai szolgálatot teljesítő vallását – a katonai szervezet működési rendjével és honvédelmi kötelezettség teljesítésével összhangban – szabadon gyakorolhatja.

Az egyházak művelődési, szociális és egészségügyi tevékenysége

17.§ (1) Az egyházi jogi személy elláthat minden olyan nevelési-oktatási, kulturális, szociális, egészségügyi, sport, illetőleg gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységet, amelyet törvény nem tart fenn kizárólagosan az állam vagy állami szerv (intézmény) számára. E tevékenységi körben az egyházi jogi személy intézményt létesíthet és tarthat fenn.

(2) Az egyházi jogi személy az állam által fenntartott nevelési és oktatási intézményekben – a tanulók és a szülők igényei szerint – nem kötelező jelleggel (fakultatív tantárgyként) vallásoktatást tarthat.

1991. évi XXXII. törvény a volt egyházi ingatlanok tulajdoni helyzetének rendezéséről

Alapvető rendelkezések

1.§ (1) E törvény hatálya kiterjed arra az egyháztól, vallásfelekezettől, vallási közösségtől, egyéb egyházi szervezettől 1948. január 1-je utáni kártalanítás nélkül állami tulajdonba került beépített ingatlanra, amely az állami tulajdonba kerülésekor a 2.§ (2) bekezdésben meghatározott célt szolgált, feltéve, hogy az ingatlan e törvény hatálybalépésekor állami tulajdonban vagy a helyi önkormányzat tulajdonában van.

(2) E törvény alkalmazásával egyházi tulajdonnak kell tekinteni az egyház javára létesített alapítvány tulajdonát és az egyháznak az egykori kegyúri jogviszonyon alapuló ingatlanhasználati jogát is, ha az egyébként az (1) bekezdésben foglaltaknak megfelel.

2.§ (1) Az 1.§-ban említett ingatlan – az egyházak igénylése alapján – az e törvényben szabályozott eljárással kerül a volt tulajdonos egyház tulajdonába és használatába az egyház tényleges tevékenysége szerint szükséges mértékben és időben, figyelembe véve az állami, a helyi önkormányzati feladatok ellátáshoz nélkülözhetetlen tárgyi feltételeket és az állami, illetőleg az önkormányzati költségvetésből az ingatlanátadásra juttatott pénzügyi fedezetet.

(2) Az ingatlanok közül – az (1) bekezdésben foglaltak szerint – az egyháznak át kell adni azokat a következő célok megvalósításához szükséges ingatlanokat:

a, hitélet (vallásgyakorlat, konferenciatelep, egyházi igazgatás, egyházi alkalmazásban álló személy elhelyezésére szolgáló lakás, papnevelés stb.)

b, szerzetesrend, diakónus és diakonissza közösség működése
c, oktatás, nevelés
d, egészségügyi, szociális cél, gyermek- és ifjúságvédelem
e, kulturális cél (közösségi ház, múzeum stb.)

4/1993. (II. 12) Alkotmánybírósági határozat

1. Az államnak vallási és a lelkiismereti kérdésekben semlegesnek kell lennie.

2. Az állami iskola nem lehet elkötelezett egyetlen vallás mellett sem.

3. Azokat az indítványokat, amelyek szerint a volt egyházi ingatlanok egyházi tulajdonba adása nem biztosít lehetőséget a lelkiismereti és vallásszabadság jogán alapuló iskolaválasztásra, az Alkotmánybíróság elutasítja.

1993. évi LXXIX. Törvény az oktatásról

Alapelvek

4.§ (1) Az állam és a helyi önkormányzat a nevelés és az oktatás terén vállalt feladatainak gyakorlása során köteles tiszteletben tartani a szülőknek, illetve a gyámnak azt a jogát, hogy vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő oktatásban és nevelésben részesülhetnek gyermekeik.

(2) Az állami és a helyi önkormányzati nevelési-oktatási intézmény nem lehet elkötelezett egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem. Az állami és a helyi önkormányzati iskola pedagógiai programjában biztosítani kell az ismeretek, a vallási, illetve világnézeti információk tárgyilagos és többoldalú közvetítését.

Nem elég önkritikus a katolikus sajtó

– Interjú Jelenits Istvánnal, a Piarista Rend tartományfőnökével –

ANDOK MÓNIKA

– A magyar újságírás hagyományai az irodalomban gyökereznek. A századelő lapjainál neves írók dolgoztak. Ma egy másfajta, tény alapú újságírás van kialakulóban. Önnek mi a véleménye erről a folyamatról?

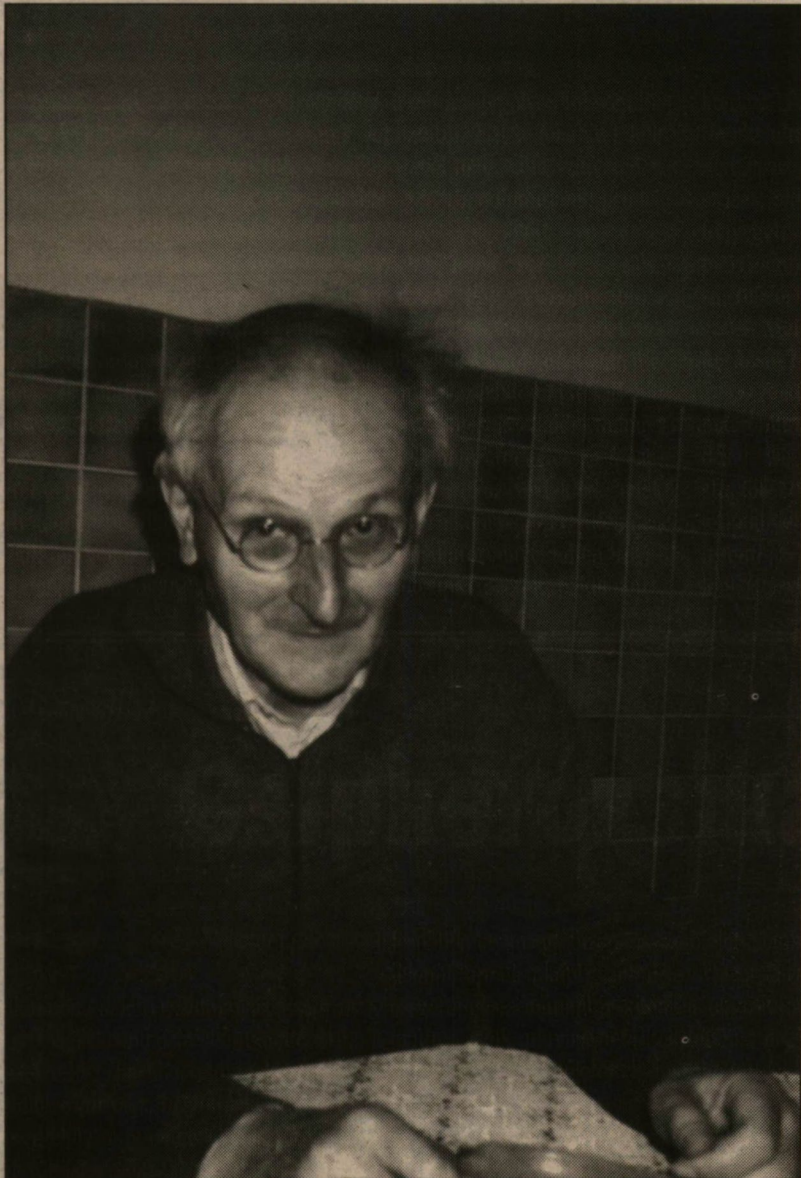
– Én úgy gondolom, szép dolog volt, hogy az újság irodalmi szintű és értékű dolgokat akart adni. Ez nemcsak stílus kérdése, hanem hitelesség és mélység is. Az egyszerű ember is megérdemli, hogy értékes dolgot kapjon. Nemcsak annak öröm ilyeneket olvasni, aki az író nevét már máshonnan is ismerte, hanem mindenkinek, aki a világ dolgaiban szeretne eligazodni. A gondolkodás kalandjára majdnem minden ember meghívható. Az újságok rangját épp ezek az irodalmi írások adták. Ha ma ez kevésbé igaz, akkor az azért van, mert itt is előtört bennünket a tömegtermelés. Előtte van Pilinszky János története. Amikor – bizonyos művelődéspolitikai megfontolásokból – az Új Embernél helyezték el őt, akkor a szerkesztők úgy gondolták: nem tudják újságíróként alkalmazni. Egy ilyen nehezen érthető verseket alkotó költő nem tud hétköznapi dolgokról, egyszerű embereknek írni. Ezért a lapnál egy ideig újságkötegeket postázott, míg a főszerkesztőnek meg nem esett rajta a szíve. Megkérte, készítsen – házi használatra – recenziót az újonnan megjelent könyvekről. Ezeket az írásokat elolvasva jött rá a szerkesztő, tulajdonképpen közölhető szövegek. Így kezdődött Pilinszky újságírói pályája.

– Egy ideig Tótfalusi István néven publikált, még a katolikus sajtóban is.

– Ugye, én 1951-ben érettségiztem, s hogy, hogy nem elsőre felvettek a bölcsészkarra, magyar szakra. A Rákosi-korszak legnehezebb éveit éltük, az egyetemen örökös tisztogatások folytak. Nem vették jó néven, ha valaki nyíltan egy másik eszme mellé állt. Nehéz helyzetbe kerültem volna, ha a Vigília címlapján szerepel a nevem. Ezért anyai dédapám neve alatt publikáltam. Akkor hagytam abba, amikor beléptem a rendbe, s ráadásul megjelent egy másik Tótfalusi István is,

Híres irodalmár, kedvelt előadó Jelenits István, a Piarista Rend magyarországi tartományfőnöke. Rendkívül művelt, mégis mérhetetlenül szerény, vannak, akik a világ legbékésebb emberének tartják. Arról kérdeztük, hogy belülről milyennek látja a katolikus sajtót, mi a véleménye a médiumokról.

Fotó: Andok Mónika

„A szó becsületét komolyan kell venni.”

és kezdtek összekeverni vele.

– Milyennek találja a mai sajtót?

– A jelenlegi újságírásban gyakran leírnak olyasmit, ami félreértett, félig értett, kicsavart mondatokon nyugszik. Ezek nem informálják az olvasót, hanem dezinformálják. A szó becsületét komolyan kell venni. Az evangéliumban benne van, hogy minden feleslegesen kimondott szóról számot kell adni. Aki ezen nő fel, az lelkiismereti késztetést érez, hogy a szavak tisztaságára ügyeljen. S ezt a tisztaságot ritkán teremti meg az indulat. Felelősségtudat, béke és körültekintés

lyan kell venni. Az evangéliumban benne van, hogy minden feleslegesen kimondott szóról számot kell adni. Aki ezen nő fel, az lelkiismereti késztetést érez, hogy a szavak tisztaságára ügyeljen. S ezt a tisztaságot ritkán teremti meg az indulat. Felelősségtudat, béke és körültekintés

kell hozzá. Nem azt kell nézni, mi az, ami még kimondható, hanem azt, miből nem lesz félreértés. Néha úgy érzem, a semmi körül folynak sajtóviták, indulatokat gerjesztve. Persze egyszer-egyszer lehet maga a valóság is felháborító. De ne félreértések miatt háborodjunk fel, ha már egyszer felháborodunk. Ezekről az esetekről kellene írni és tanítani a leendő újságíróknak: így nem szabad.

– Milyen lenne a katolikus sajtó, ha ideálisan működne?

– A már említett „szavak tisztasága” mellett fontos lenne a változatosság, sokszínűség. Korábban a katolikus sajtóban ez nem volt, nem lehetett meg. S most sem tud megszületni, mert nincsenek meg az anyagi és egyéb feltételek. Ezért a gondok abból adódnak, hogy egy lapnak kell sokféle igényt kielégíteni. De az olvasó sajnálja rá a pénzt, ha csak a lap egynegyede az övé, az ő igényei szerinti. Sokszínűsége lenne szükség, hogy a különböző korosztályok, életformák, régiók mind képviselve legyenek.

– Különböző pápai enciklikák megszabják, miként dolgozzon egy katolikus újságíró. Többek között megjelenés előtt meg kell mutatnia írását egy plébánosnak. Ez egyfajta cenzúra.

– Nem riadnék meg attól, hogy valaki megnézzé, mit akar közölni az újságíró. Az én számomra az a kérdés, ki az, aki megnézi. Több szem többet lát. Nem hiszek abban, hogy az újságíró abszolút biztos személyiség, aki a közvélemény irányítását felvállalhatná. Épp a félreértések elkerülése végett lenne jó, ha egy pap is látná az írást. Lehet a szövegen alakítani anélkül, hogy az ember lelkiismeretébe gázolnánk.

– Tapasztalt-e nem katolikusoknál előítéletet a katolikus sajtóval szemben?

– Biztos van, akiben van. Talán nem ok nélkül. Másokban meg várakozás van, türelmetlen várakozás, esetleg csalódás. De lehet értetlenség is a dolog mögött. Ilyet többször tapasztaltam beszélgetés közben, baráti körben.

– Ön szerint az egyházi vezetés miként viszonyul a médiumokhoz?

– Külön apparátus kellene az egyházon belül, amely a médiumokkal foglalkozik, s alkalomadtán tanácsaival segít a

püspököknek. Mivel az elmúlt negyven évben médiaszakértőkre nem volt szükség az egyháznak, ezért még nincsenek megfelelő szakembereink.

– Mit gondol, kritikus, önkritikus-e a katolikus sajtó?

– Attól félek, nem eléggé. Negyven év emlékei nem múlnak el könnyen, nem lehet csak úgy magunk mögött hagyni. A katolikus lapok, kiadók egy bizonyos közönségre mindig számíthattak. Egy réteg fixen megvette a kiadványokat pusztán azért, mert katolikus. Nem számított, jó-e vagy rossz. Nem működött, s ma sem működik egy normális visszajelzési rendszer. Ennek egyik oka, hogy az emberek leszoktak a visszajelzésről, a másik, hogyha mégis megtörténik a visszajelzés, az újságírók akkor se veszik figyelembe.

– Elegendő-e az a műsoridő, amennyivel ma rendelkezik az egyház a televízióban?

– Roppant kevés a mostani műsoridő. Az a helyzet, hogy a katolikus karakterű műsoroknak nem szabadna kiáltásszerűnek lenniük. Van öt perce, s mindent bele akar sűríteni. Versenyfutás van a tévében az anyagiak miatt, a társadalomra gyakorolt hatás miatt, a szabadság miatt. Úgy gondolom, a szabadság nem egy pokróc, amit le kell húznom a másiktól, hogy nekem több jusson belőle. A szabadság olyan, hogy minél több van a másiktól, annál több van nekem is. Szerintem rengeteg haszontalan dolog hangzik el a rádióban, televízióban; ésszerűbben is fel lehetne használni ezt az időt. A katolikum nem ott kezdődik, hogy akkor most az egyházzal kell beszélni. A katolikus ember akár az Esti mesét is másképp képzelheti el. A katolikum a kultúrát lát-hatatlan szálakkal szövi be. Nem elzárkózó, nem kirekesztő, s nem felszínese. Foglalkozik a világgal, de a maga módján. Fontosnak tartanak egy katolikus szempontú sajtószemlélet. Itt nem ítéletalkotásról lenne szó, hanem egy új nézőpont megnyitásáról. Ezenkívül lehetne egy olyan fóruma is a keresztényeknek, ahol az élet dolgairól lehetne megnyilatkozni: irodalomról, közgazdaságtanról. Vannak-e rá embereink? Az már más kérdés.

Egyházfórum

Negyedévente megjelenő folyóirat az Egyházfórum. Főszerkesztője a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola tanára, Máté-Tóth András civil teológus. A lap célja az egyház és a társadalom közti párbeszéd elősegítése a II. vatikáni zsinat szellemében. Minden szám tematikusan épül fel, egyik tavalyi épp a katolikus sajtó kérdésével foglalkozott. A Vatikán több dokumentumban foglalkozik a médiumok kérdésével, ide tartozik a Communio et progressio és az Aetatis novae. Ezek szerint a katolikus szerzők kötelesek írásaik megjelenése előtt az illetékes főpáztortól engedélyt kérni. A zsinat a világgal való párbeszédre buzdít, de ezt nem találjuk meg a hittantermekben, sem az egyházi lapokban, csak a szerkesztőségek folyosóin – írja alap. Az Egyházfórum felhívja a figyelmet arra a gyengeségre is, hogy az egyház az igehirdetés meghosszabbított karjának tartja a sajtót. Ennek a szószéki zsurnalizmusnak a hagyományát Bangha Béla jezsuita páter teremtette meg a két világháború között. További problémája a

katolikus kiadványoknak, hogy a főszerkesztők nem csupán kiszolgálják a laptulajdonos igényeit, hanem egyenesen elébe sietnek ezeknek. Ekkor azonban az újság által fel nem vállalt feszültség áthelyeződik a lap és az olvasók közé.

Hegyi Gyula tollából érdekes elemzést olvashatunk arról, van-e sajtópolitikája az egyháznak. Úgy véli, a katolikusok nem tudják kihasználni a sajtó rájuk irányuló érdeklődését. Sőt, idegesen, kapkodva reagálnak a világi médiumok kérdéseire. Vagy késve válaszolnak, s az eltelt idő alatt ellenük fordul a közvélemény, s emiatt kerülnek nehéz helyzetbe.

Bitskey Botond a televízió és az egyház viszonyát elemzi írásában. Szerinte két alternatíva között választhattak a felekezetek: vagy információ-, kultúrákövetítő eszköznek tartják a televíziót vagy közvetlenül felhasználják az evangelizációban. Meggyőződésem – írja –, hogy itt nem hittanórát és jámbor prédikációt kell tartani, hanem tájékoztató jelleggel információt

szolgáltatni. Bitskey Botond kiemeli még, hogy az egyháznak inkább a helyi médiumokra kellene koncentrálnia.

A lap két érdekes interjút is közöl. Az egyik Lukács Lászlóval készült, aki akkoriban Katolikus Újságírók Szövetségének elnöke volt. A másikban Szennay András, volt pannonhalmi főpát szolal meg, erősen kritizálva a katolikus sajtó működését. Szól a külső, belső problémákról; a pénztelenség, szakemberhiány mellett megemlíti, hogy a hazai egyház vezetősége nem épp barátságos és segítőkész. A sommás kijelentések akkoriban nagy vihart kavartak, többek között a jelenlegi főpát, Várszegi Asztrik is hozzászólt a vitához. Szennay ugyanis szemére vetette az egyháznak, hogy hiányzik belőle a pluralizmus, s a kommunista uralkodói stílust most ő gyakorolja.

Andok Mónika

Szakmacentrikus a légkör a rádióban

„Nem félünk a versenytől!”

– mondta Rékai Gábor, a Kossuth adó főszerkesztője –

„Hogy mit is csinállok, mint adófőszerkesztő?...zavarba hoz... Azt hiszem, olyan egy napi tevékenységem, amire este az ember úgy gondol vissza: Úristen, csináltam ma egyáltalán valamit?!” – kezdte a beszélgetést Rékai Gábor, a Kossuth adó új főszerkesztője, aki a Közéleti Kávéház meghívására látogatott Szegedre. Valójában számos probléma az ő asztala, a műsortervtől kezdve a mintegy kétszáz munkatárs kisebb-nagyobb problémáig. „Igazából a médiatörvényre várunk már mi is, mert ez az ex-lex állapot nekünk sem jó” – folytatja. „Félő, hogy a szakmai érvek elolvadnak, semmivé válnak a politikai konszenzus oltárán” – fogalmazza meg a médiatörvénnyel kapcsolatos aggodalmait.

FÜLÖP ATTILA

– A Kossuth-rádió ismert-sége és hallgatottsága révén a közszolgálati magyar rádió gerince. Az elmúlt egy-két évben gyakorta bírálták az adó vezetését, hogy szakmailag és politikailag kifogásolható műsorok jellemzik a munkáját. Kinevezése után tervez-e a műsorszerkezetet érintő változtatást?

– A Kossuth-adónak mindig a hír és információszolgáltatás volt a feladata, a politizáló közvélemény maradéktalan ki-

szolgálása. Ezen az alapelven mi sem kívánunk változtatni. Ezt a feladatot kell szakmailag minél magasabb színvonalon és politikailag is támadhatatlanul produkálni.

– Lesznek új műsorok?

– Azon kívül, hogy visszahoztuk a kényszerű száműzetésből a régi, patinás műsorokat, igyekszünk folyamatosan újítani. Véleményem szerint nem feltétlenül kell új műsorokban gondolkodni, hanem a létezőket kell megtölteni életszerű esetekkel, színnel, a köz érdeklődésének megfelelően. De a konkrét tervekkel meg kell várni a médiatörvényt, amely megszabja működésünk kereteit, például azt,

hogy a középhullám mellett sugározhatunk-e ultrarövidhullámon. Amennyiben nem, azaz marad a középhullámú műsor-szórás, akkor számos adásunk létezését fenyegeti veszély, egyszerűen azért, mert nem fér be a középhullámú sugárzás műsoridejébe.

– Melyek a főbb rendezésre váró kérdések?

– A két legfontosabb közül az elsőt már említettem, az URH-sugárzás kérdését. De legalább ilyen fontos a vidéki stúdiók helyzete is. Ők a mi „kinyújtott csápjaink”, szerepük fontos, és elképze-léseim szerint egyre fontosabb lesz. Jelenleg a vidéki stúdiók a Kossuth-rádió

frekvenciáján sugároznak, ami tarthatatlan. Nem tudom, hogy ebben a pillanatban ez a két kérdés hogyan szerepel az „éppen aktuális” törvénytervezetben, de általában az a véleményem az egyeztetésről, hogy a médiatörvény szakmai megalapozását háttérbe szorítja az az általános kíváncsi, hogy politikailag sikerüljön a konszenzusteremtés.

– A médiatörvényt eddig messiásként váró kis stúdiók szerint a törvény szentesíti a Magyar Rádió és Magyar Televízió monopóliumát, a médiapiac jelentős változást nem hoz.

– Mi nem akarunk monopóliumot és egyáltalán nem félünk a versenytől. A kereskedelmi rádiózás elterjedése jelentős terhet venne le a vállunkról. Az már más kérdés, hogy a frekvenciák szűkössége miatt nem kaphat minden igénylő saját sugárzási sávot.

– A Magyar Rádió egyik adójának esetleges privatizálásával kapcsolatban Szirányi János azt mondta, hogy a közszolgálati feladatok ellátásához nélkülözhetetlen mindhárom adó állami kézben maradása. Ez egyesek szerint igen vérszegény érvelés.

– Pedig mást én sem tudok mondani. A privatizálni szándékozók szem elől tévesztik azt, hogy a Bartók adó kultúrahordozó szerepét nem nélkülözheti az ország, a Petőfi könnyedebb hangvételét szintén nem. A Kossuth, ahogy ön is fogalmazott, a nemzeti fődó. Rádásul a határon túl jórészt csak ez fogható. Akkor most melyiket lehetne privatizálni úgy, hogy a közszolgálati elvárásoknak megfelelhessen a rádió?

– Gyakorta és szívesen emlegetik a bírálók a rádió jelentős létszámfölslegét is...

– Kétségtelen, hogy lehetne kevesebb munkatárssal is dolgozni, de akkor megint csak a közszolgálati, a műsorok minősége csorbulna, úgyhogy ez végső terep a támadásra.

– Az elmúlt hónapok eseményei után milyen a légkör a rádióban?

– Szakmacentrikus, és ez jó. Ez az a pont, ahonnan elindulva rendezni tudjuk az egymás közti konfliktusokat. A szakma egyöntetűen igényli már a megbékélést.

Katolikus sajtó

Csipkerózsika-álomból ébredve

(folytatás a címlapról)

Idehaza (talán nem csak itt) azonban az újságírókat sokszor mintegy erkölcsi minősítésként emlegetik, alkalmanként a következő hasonértelműnek mondott szavakkal megjelölve: firkász, bértollnok, udvari ír-nok stb. Ez a megjelölés egy magáról a sajtóról valótól konkrét filozófia terméke. Akik a sajtót, mint olyant az emberiség szisztematikus megtévesztésének modern eszközeként látják és ezért a vele szembeni bizalmatlanságot az egésze mint olyanra kiterjesztik, azok számára az ott dolgozók (nem csak az írók, hanem a szerkesztők, tördelők, nyomdászok, terjesztők stb.) alapvetően bűnösök.

Ezt a filozófiát – szélsőségsége miatt – nem csak részleteiben, hanem egészében is érdemes elvetni, hogy az újságírókkal szemben árnyaltabb megközelítések egyáltalán lehetővé váljanak. Akik az újságírást, s az újságot (persze az elektronikus sajtót is ideérthetjük) eleve bűnösnek tartják, azok bizony a katolikus sajtót is kénytelenek idevenni, s magukat is a szakmai tevékenységben rejlő bűnözés kategóriájába sorolni (mint prostitúció, fekete valutakereskedeleme, korábban pásztor, vámos stb.).

Az újságíró az, aki a szakma kritériumainak alkalmazására képes. Általános és termékszerű kritériumoknak kell megfelelni. A szakmai kritérium részének tartom az erkölcsi vonatkozást is. Az etikai kódexek erről semmilyen recepttel nem szolgálnak, de azok számára, akik önmagukkal szemben is erkölcsi igényekkel rendelkeznek, elégséges támpontokat adnak az egyes döntésekhez.

A szakmai kritériumok mellett a keresettség igazít el abban, hogy ki milyen újságíró – egyelőre a minőséget és nem a nézeteit tekintve. Igaz, hogy minden lap valamilyen érdekcsoport pénzén készül, s az is, hogy szerkesztői többé kevésbé ennek az érdekcsoportnak a „szellemiségét” jelenítik meg. Az is igaz azonban, hogy ezt lehet jól és rosszul csinálni. Attól, hogy valaki egy másiknak nem tetsző lapnál publikál, lehetnek írásai jók és rosszak. Az európai tapasztalatok szerint azonban az újságolvasók is befolyásolják (talán az újságíróknál is nagyobb mértékben), hogy egy-egy lap mennyit ér, s meddig ér el. Minél erőtel-

jesebben kíván egy bizonyos szemlélet a lapban megjelenni, annál inkább szűkül le olvasói köre. Ez az összefüggés a munkatársaknak is egyfajta védelmet nyújt – azért annyira nem kell félniük, hogy csak a megrendelő szemléletének kiszolgáltatva kell dolgozniuk.

Ezen átabota általános szöveg arra volt jó, hogy kijelenthessem, a katolikus újságírók újságírók is és katolikusok is. Az igazi identitásproblémát az jelenti, ha csak újságírók vagy ha csak katolikusok. A katolicitás nem mentesít egyetlen újságírói kritérium alól sem. Sajátossága ezen kritériumokat színezi és nem pótolja.

Hazánkban a felekezeti újságírás sok más nyilvánosság előtti felekezeti tevékenységhez hasonlóan a gonosz kommunista boszorkány mérge által Csipkerózsika-álomba kényszerült, amiből zsidbádt tagokkal az utóbbi években kászálódik fel. A „rendszerváltás” előtti lapok és folyóiratok többsége engedélyezett volt, és hasonlóan más civil lapokhoz, a sorok köze helyett próbálja a sorokat magát a közlés eszközévé tenni. Ebben ma már nem az állami cenzúra, hanem bizonyos egyházi elvárásrendszer nehezíti munkáját. A hivatalos katolikus orgánusok mellett léteztek szamizdatok is, a politikai szamizdatokat évtizedekkel megelőzve. Ezeket a totális kontroll megőrizte a minőségi és a piaci verseny kihívásaitól, amelyeknek mostanában próbálnak megfelelni. Ebbéli igyekezetükben a katolikus újságírók szövetséget alakítottak, melynek célja többek között a speciálisan katolikus újságírás nemes hagyományának ápolása és továbbfejlesztése.

Mi tehát a katolikus? Esterházyt parafrázálva, aki a magyar írók úgy határozta meg, hogy magyarul ír, azt mondhatnánk, az a katolikus újságíró, aki katolikusul ír. Ennek a katolikuságnak azonban több rétege van. A megkeresztelteket tekintve a legtöbb újságíró katolikus, hiszen az ország mintegy hetven százaléka az. Ha az életfordulók alkalmával katolikus szertartásokat igénylőket tekintjük katolikusoknak, akkor is, hiszen olyan sokan keresztelnek, esküsznek és temetkeznek katolikus kísérettel. A jegyzett katolikusok azonban általában nem írnak katolikus-san, hanem benyomásai szerint – a nagy egyénisé-

geket leszámítva – amúgy semmilyenül írnak. Szellemiség nélkül, csak úgy el tudósítgatva, elhírelve, elglosszázva.

De mi a katolikus szellemiség? A (nem csak) hazai állapotokat tekintve a katolikus hagyományok elsősorban: állam-, rend-, család-, magzat-, pápa- és Mária-pártiság. Ezekre a pártosságokra alapozva ismételtelen meg is jelenik katolikus körökben egy katolikus napilap alapításának igénye, amely eddig pénz, bátorság és szellemi töke hiányában nem valósulhatott meg. A meglévő katolikus hetilapokat tekintve (Új Ember, Keresztény Élet vagy a kétheti IGEN) a katolicitás a fenti hangsúlyok mellett katolikus vallású szövegek közzétételi kötelezettségét jelenti. Ezek egykori szerzői szentek, püspökök, rendalapítók stb. A maiak elsősorban klerikusok vagy/és klerikalizáltak.

A katolikus sajtó egy további jellemzője a katolikus középszerűségnek az erkölcsi magasabbrendűség hangsúlyozásával való elleplezése. A hivatalos dokumentumok szövegeitől kezdve a sokszor harcias kommentárokig az egyház és világ, a jó és a rossz, a helyes és helytelen egyértelmű megkülönböztetésétől duzzadnak a rovatok. Holott a katolikus berkekben sandán tekintett Illyés mellett Rónay, Pilinszky, Babits is úgy vallották: a szöszökre állni még nem álláspont. A valódi szentek pedig minduntalan hangsúlyozták, a kereszténység, a katolicitás nem mentesít a maró kétségtől, az önkritikától s a „nem-mifajtánkkal” vállalt szolidaritástól.

Katolikusnak lenni tágasság, arányos egyensúly a hagyomány és a jelen, a dogma és a tükör által homályos valóság, a názáreti és az egész más Isten között. A katolikus újságíróknak nem az a küldetése, hogy lejárt határidejű konzervgázszagokat eldobható papírtálcákon tálaljon, hanem az, hogy a valóság ráncaihoz szenvedélyesen hajolva fellelje Isten álmának szép vonásait. Mert megteheti, hiszen nem író mestere az Ige, s Jánossal, Pállal, Ágostonnal, Tamással, Pázmánnyal, Prohászkaival, Babitscsal inas-kodik.

Az újságírói társadalmat megosztó frakciózás a katolikus újságírókat nem kísérti. Az ilyen-olyan ideológiák megszabta táboralkotás a minőség döntő

kérdéséről tereli el a figyelmet. Ám amint az elkötelezettség nem pótolja a szakmai hiányosságokat, éppen úgy nem szabad – nem katolikus – elkötelezettség nélkül szakmai bravúrokkal megelégedni. A sajtóetika egyik lényeges „paragrafusa” szerint – már amennyiben a jóság törvényileg előírható – a bevalott szubjektivitás objektívebb, mint a „teljes objektivitás”. Az elkötelezettség viszont a magam mércéjének emelésében áll, amint Sík Sándor piarista fogalmazta: „ne hagyj megállni az ostoba vannál / és nem vágnai többre kis máj magamnál”. Nem a frakciók, pártok, kormányok és ellenzék között dől el az újságíró pártossága: ez magánügye. Közügyünk az, hogy mennyire bátor elkötelezetten tükrözni a társadalom önmagával folyó párbeszédét. Ez a dialógus túlmutat az alanyokon, talán addig, akit a katolikusok – a zsidó Buber nyomán is – Te-ként szólítanak.

VOLAN
TAXI
488-488
SZEGED

**KOLLÉGIUMOK
ÉS INTÉZMÉNYEK
ELÉ
DÍJTALAN
KISZÁLLÁS**

KÖNYV

Hárman a Paradicsomban

Ernest Hemingway: Édenkert

BARNA BÉLA

Evés, ivás, fürdőzés, napozás, nők, pia és szeretkezés – tömören összefoglalva ennyi lenne Hemingway regényének a lényege. Ennyi kell egy jó ponyvához, ami a plebs tömegigényeit kielégíti, és kész a siker. A cím is (Édenkert) a csöpögősség felé mutat, amikor pedig a nyálás (pardon, nyájas) olvasó megpillantja a regény borítóját, úgy érzi, hogy egy könnyű kis sznob kikapcsolódás vár rá, és a Paradicsomban érzi majd magát a szereplőkkel együtt. Az első negyven oldalon nagy-

jából így is van: a főhős, David Bourne fiatal amerikai író, aki feleségével, Catherine-nel épp mézesheteit tölti a huszas évek Franciaországában és Dél-Spanyolországban. Horgásznak (itt már kezd a mű „hemingwayesedni”), isznak, úsznak és szeretkeznek. Ám közben vége a ponyvának, finoman belép a képbe a fodrász-motívum (a lány fiúszra vágatja haját), ami később még párszor előbukkan, hogy az olvasó és a férj is felfogja: a fiatal feleség biszexuális. Seba, az idill még így is tökéletes, mindaddig, amíg meg nem jelenik Marita, a harmadik. Itt kezdődik a „két nő – egy férfi” érdekes szituációja, a fér-

KRITIKA

fiálmok lehetősége: reggel egy kis munka, majd ivás a bárban, úszás, utána pedig mindenki mindenkivel, végül újabb ital. Egy ideig működik is a dolog, de egyre több a sűrűlódás, Catherine egyre inkább örültnek tűnik, a regény pedig egyre érdekesebb lélektanilag. De csak úgy, mert a szereplők egyébként színtelenek és szagtalanok, semmit az égvilágon nem tudunk róluk. Hemingway csak a gondolat kísérletre kíváncsi, hogy hogyan is lesz háromjukk, hogyan mozgassa a belső ént Catherine szeliden terrorizáló és mindent kipróbálni akaró egyénisége.

Ettől az alapsíktól kicsit különbözik az a rész, amelyben David – aki egyébként Hemingway-önarckép – elbeszéléseket ír, az apját és egy elefántot örökítve meg bennük. Előjönnek tehát az önéletrajzi elemek, de bepillanthatunk Hemingway műhelytitkaiba is, aki éppen úgy alkotott, mint a regénybeli David: hajnalban kelt, délelőtt tizenegyig írt, utána fürdés, borotválkozás, majd „attól kezdve már csak a holnapi napot kell vár-

ni.” Nos, David is így írja a novellát. Amikor elkészül, és a lányok elolvassák, meglepetés jön: Catherine elégeti, igazából nem tudni, miért, csak úgy. Neki már elege van az egészből, saját játékait is megunja a feleség, nem kísérletezik tovább háromjuk szerelmi háromszögével. És betetőzésül elhagyja Davidet, hogy éljen boldogan a másik lánnyal, Maritával. És Marita jó szerető lesz, később Davidnek sikerül felidéznie az elégetett novellát is, minden tökéletes; vége a feszültségnek, az izgalmas és démoni szerelemnek, a „befejezés pedig visszasüpped a kellemes happy endbe.”

Hogy miért happy end, azt csak sejtteni lehet: a Szigetek az áramlatban című regényhez hasonlóan ez a mű sem jelent meg Hemingway életében. A szerző hagyatékában talált ezerkétszáz oldalas összefüggő, és további hétszáz oldal töredékes vázlat segítségével állította össze a szerző amerikai kiadója. Lett belőle egy 268 oldalas regény, amelynél az az érzése az embernek (Almási M. kritikus szerint), „hogy a szerző helyesen ítélte meg a kvalitását, mikor nem vállalkozott a regény kiadására.” Ez persze azért túlzás,

mégsem olyan rossz regény ez, sőt: ha véletlenül eljutunk valamelyik földi Édenkertbe, nyugodtan magunkkal vihetjük olvasmányunk.

(Európa Könyvkiadó, 1994
fordította: Szász Imre)

Nemtelen ember

Djuna Barnes: Éjerdő

KÖNCZÖL RITA

Az irodalomtörténet feljegyzett sorai közé olyan alkotókat is, akik csak egyszer alkottak kiemelkedőt. Ezen írók közé tartozik Djuna Barnes is, akinek Éjerdő című regénye 1937-ben T.S. Eliot méltató előszavával jelent meg.

Két férfi és három nő tragikusan mély, elidegenedéshez vezető kapcsolata rajzolódik ki az író tolla nyomán. Robin Vote a „mozdulatlan mozgató” a műben, az a nő, aki rövid frizurát visel, gyakran fiús holmikba bújik és mégis kecses és szép. Feleségül megy Felix Volkbeinhez, aki az első világháború hontalan és kiábrándult nemzedékének tagja. Apja olasz-osztrák-zsidó származású, aki nem tud megszabadulni évszázados gyö-

újra beteljesíteni akarná a nemesi családok sorsát: „az arisztokrata nemzetségek utolsó sarja gyakran félkegyelmű, ez afféle tisztelgés... felívelünk... de le is hanyatlunk”.

Robin megy tovább, egyszarvúként szaladgál az élet erdejében, éjszakáit kávéházakban, szórakozóhelyeken tölti és naponta lerészegedik. Egy cirkuszi előadás alkalmával, amikor a porondon felállítják a ketreceket és beeresztik a vadállatokat, egy oroszán felkapaszkodik a rácsra és meredten nézi Robint. Ekkor a mellette ülő nő, Nora Flood megragadja kezét és kivonszolja a nézőtérre, hogy aztán csillapíthatatlan szerelemre lobbanjon az iránt a lány iránt, aki a századeleji regények nőalakjaihoz hasonlóan a férfiakkal szemben saját akarátát érvényesíteni akaró nemzedék tagja, a nagyranőtt gyermek, akit a világ megismerésében, az élet élésében semmi sem akadályozhatja meg. Megy a maga feje után, azt teszi ami jólesik neki. Egész élete „folyamatos véletlen”, útja során ügyet sem vet az iránta táplált érzelmekre. Ő „a női bőrbe foglyul ejtett vad”, a kortalan, nemtelen ember, aki mindenható eljuthat, mert felejt, mert időtlen. Robin két egymást követő élettársa, Nora Flood és Jenny Petherbridge örjögő szerelemmel szeretik őt, a nőt. Így felvetődik a kérdés, hogy vajon Djuna Barnes nem feminista-e, sőt nem leszbikus író-e, de Robin általa megrajzolt alakja nemtelen, se nem nő, se nem férfi, hanem gyermek, akiben Nora is, Jenny is a másságot fedezi fel, iránta érzett szerelmük az inverz ember iránt érzett szerelem. Úgyanígy nemtelen a regény történéseinek belső értelmezője, az orvos Matthew O'Connor is, akinek szerepeltetése segít megérteni Robin alakját. Matthew transzvesztita, és a lélek vándorlást hibáztatja, hogy nem „seggig érő szőke hajjal jött a világra”. Virginia Wolf Orlandojának főhősehez hasonlít ő, aki végigélte a történelmet, hol nőként, hol férfiként és ezen életpasztalet birtokában segít Noranak, Felixnek eligazodni a történelem homályos részleteiben.

Djuna Barnes tehát a nemtelen, kortalan, időtlen ember képét festi meg és arra keresi a választ, hogy vajon tényleg ez-e az egyetlen lehetséges lét az ember számára.

Djuna Barnes: Éjerdő
Fordította: Székely János
Kalligram Könyvkiadó
Pozsony 1994

kértelenségének emléktől, ugyanakkor igyekszik elhíttetni feleségével, hogy nemes és osztrák. Fiára erős nemesség tudatot örökít, Felix feleségét, Robint baroness-nek szólítja, hangsúlyozva ezzel, hogy számára a nemesi cím mennyire fontos. Felix anakronisztikusan viszonyul a jelenhez, ám hamar rájön, kevés ahhoz, hogy feleségét azzá tegye, amivé alakítani szeretne volna, hiszen ehhez az „ancien regime-ből volna szükség valakire, egy öreg hölgyre, aki a múltbéli udvarokból maradt itt”, így csupán egyetlen dolgot kért tőle – nemesség tudatának fontos elemét –, egy utódot. Guido megszületése után Robin odavágja Felixnek: „Nem akartam őt”, és örökre eltűnik ferje és gyermeke életéből. Felix nem viseli tragikusan az eseményeket, hiszen megkapta amit akart, a fiúgyermeket. Ám Guido beteges, sovány fiúcska, aki ráadásul papi pályára készül, mintha

A számítógép forradalma

Információ és társadalomelmélet

HAJDU ANNA JÚLIA

Korunk csodája a számítógép. Cso-da? Lassanként inkább természetes. Eből ma már nem lehet kimaradni. Mindenhová betört, alkalmazták a legtöbb munkahelyen, és – ami minket a leginkább érint – az oktatásban is. Megváltoztatja munkastílusunkat, munkarendünket, ritmusunkat, gondolkodásunkat. A számítógép: forradalom.

Ezzel foglalkozott az a konferencia, amelyet 1993 októberében tartott a Pro Philosophia Szegediensis Alapítvány, és amelynek hozzászólásai most könyvalakban is megjelentek, Információ és társadalomelmélet címmel. A konferencia elsődleges célja volt annak a paradigma-váltásnak az értelmezése, amelyet az információs és kibernetikai robbanás idézett elő, s mely a humán és társadalomtudományok művelésére is hatással van. A kommunikáció mindenkor technológiája alapvetően befolyásolja a társadalom szervezetét és szellemi arculatát.

A számítógépes hálózatok lassan körülölelik a világot. Működésükről, elő-

nyeikről, hátrányaikról, felhasználási lehetőségeikről szólnak a különböző területek szakértői.

Szó esik itt arról, hogy a számítógépes műveltség kizsorítja-e a klasszikus műveltséget, megismerhetjük az egyes számítógépes hálózatokat és alkalmazási területeiket a tudományos kutatásban. Olvashatunk az elérhető információs források műfaji és formai gazdagságáról és a megoldások történeti fejlődéséről, az elektronikus kommunikáció beépítéséről a mindennapi munkába.

A számítógépek terjedésével különböző problémák merülnek fel: egészségügyi követelmények (pl. monitorsugárzás), jogi vonatkozások (pl. számítógépes bűnözés, személyi jogok), szociológiai hatások (pl. a „számítógépi” tudók és nem tudók szétválása, az utóbbiak hátrányos helyzete a munkaerőpiacon).

A könyvből megtudhatjuk, mit jelent a számítástechnikai forradalom a filozófusnak, a könyvtárosnak, az informatikusnak, közgazdásznak, tanárnak, történésznek, szociológusnak, politikusnak és újságírónak.

Nem utolsósorban olvashatunk a szá-

mitógépek felhasználásáról a felsőoktatásban és kutatásban. A felsőoktatási és közgyűjteményi intézmények jelentős részének van már csatlakozása a nyilvános csomagkapcsolt hálózathoz.

Magyarországon a hálózatok használata még nemigen terjedt el. Az információs eszközrendszer fejlődése azonban a hiányosságok ellenére is nagy utat tett meg az elmúlt néhány évben.

Az intézmények vezetőinek egyre nagyobb hányada látja az informatikai fejlesztés fontosságát, növekszik az intézményekben dolgozó informatikai szakemberek száma és felkészültsége. További feladat az intézmények egymás közötti és nemzetközi kommunikációját szolgáló eszközrendszerek fejlesztése, az információs rendszerek építése, és nagy figyelmet kell szentelni az információs szolgáltatásoknak, az eddig létrehozott eszközrendszerek működtetésének és a hallgatók, oktatók, kutatók által történő használatának.

A „rég” feltétele, az „új” igénye volt az a kettősség, aminek feloldására az Információ és társadalomelmélet című kötet szerzői törekedtek.

Magzatvétel

A magzat

Eddig, ha arra gondoltam, hogy egyszer gyerekem lesz, mindig csak az jutott eszembe, hogy nagyobb lesz a hasam. Az igazi lelki kapcsolatra anya és a magzatom között még csak nem is számítottam. Hogy most már ezt is bevegtem a tényezők közé, meg kellett néznem Mészáros Márta filmjét.

Ritkán láttam ennyire női filmet, amit nem ártana a férfiaknak is megnézni. A film férfi szereplőit másodlagos szerepet játszanak, akik nem igazán értik meg a nők gondolatait és érzéseit. Anna a harmadik gyerekét várja, ám mégsem tarthatja meg, mert épp a kilakoltatás szélén állnak férjével és gyerekeivel. Ekkor lép be majdhogynem mentőangyalként Anna főnöke, a gazdag üzletasszony, akinek nem lehet gyereke. A családódot, meddőségre ítélt asszony mindenképp szerezni akar valahonnan egy csecsemőt. Most itt az alkalom. Anna és Teréz meg is köti a béranyaságról szóló szerződést. Anna mégsem tud megnyugodni, nem tudja feldolgozni ezt az erkölcsi dilemmát. Ha belegondolunk, nem is igazán lehet. Valószínűleg én sem tudnám rázárni magam, hogy eladjam a gyermekemet, még ha olyan csábító is a pénzösszeg, mint a filmben az ötvenezer dollár. Főleg ha olyan szép az anya és gyereke kapcsolata, mint Anna és magzatáé. Még

meg sem született, de Anna beszél hozzá, „simogatja” és minden gondolatával rajta csügg. Nehéz ezt Teréznek megérteni. A pénz nem semmi, de Teréznek megérteni. A pénz nem semmi, de Teréznek megérteni. A pénz nem semmi, de Teréznek megérteni. A pénz nem semmi, de Teréznek megérteni.

Ha a néző igazságot tud tenni a két nő között, szívesen megszorítom a kezét, hogy neki legalább sikerült. Én erre képtelen vagyok. Pláne, ha arra gondolok, hogy több ártérség már szinte behülyítene, olyan sokszor jönne az öröm és a családás egymás után. De Anna helyzetét sem lehet épp ésszel kibírni. Ő, aki minden áron ragaszkodik gyerekeihez, most arra kényszerül, hogy saját húsát-vérét eladja egy szeretetvágy asszonynak.

A film pont abban nagyszerű, hogy kétoldalt mutatja be a problémát. Az ember maga ítéljen vagy válasszon, ha tud. Teréz figurája Anna mellett negatívabb szerephez jut, hiszen a pénzzel akar egy szorult helyzetet kihasználni. Az éles kritikát enyhíti az, hogy belátja, nem tud úgy a magzathoz közel kerülni, mint az anyja, és végül nem szakítja meg a kapcsolatukat. Visszavonja a szerződést, de a pénz Annáéknál marad.

A jólétet, a kilépést a megoldhatatlannak látszó helyzetből pont az a magzat, még az igazi világot nem is ismert lény teszi lehetővé családjának, aki majdnem egy másik asszonyt nevezett volna anyukának.

Csikász Brigitta

„Alapmű egy felvonásban”

Bolygó király

PARRAGI ESZTER

A Ludovicus és a Brontë-k után itt a Bolygó király: a rejtélyes cím és a színes falragaszok, no meg az előző két darab utáni kellemes nosztalgia becsábítják az embert az előadásra. A várakozás nem marad alaptalan: a néző előtt egy eredeti, ötletes, szomorkás-vidám történet elevenedik meg, és egy fergeteges színházi élménnyel gazdagabban mehet haza.

Pedig ha egy darab csak kétszereplős, nagyon jónak kell lennie ahhoz, hogy a közönség figyelmét lekösse, és persze úgy is kell előadni, hogy a tisztelt nagyerdemű lehetőleg ne aludjon el. Hogy a Bolygó királyon így történt, azt tapasztalhatta mindenki, aki megnézte a november 8-i előadást a JATE Klubban.

Győrei Zsoltról és Schlachtovszky Csabáról már tudjuk, hogy szeretik a nevezetes személyiségeket: Nagy Lajos magyar király alakja éppúgy megihlette őket, mint a három Brontë-nővér. Harmadik közös színdarabjukkal azonban más a helyzet: bár a háttér egy különösen lázas korszak, a középpontban nem híres vagy ismert egyéniség áll, hanem két köznap ember, akiknek a feje fölött viharzik el a történelem.

Az időpont: 1848. március 15. A helyszín: a Nemzeti Színház, ahol – hogy, hogy nem – félbeszakadt a Bánk bán előadása. Nem is a színház, hanem egy öltöző a közelebbi tér: itt kesereg II. Endre

alias Szuper Károly karrierjének romjain, amikor betéved hozzá Vas Gereben hű „árnyéka”, Radákovich Bódog. Aprócska figurák a történelem monumentális díszletei között a véletlen által egymás mellé dobva, akik még csak nem is sejtik, hogy körülöttük, előttük, felettük valami más, nagyobb esemény zajlik. Az utókor nem tartja majd feljegyzésre érdemesnek se Szuper Károlyt a maga szuper színészi alakításával, sem pedig Radákovich Bódogot, Vas Gereben pusztában bolyongó kabátnokát.

A szerzők jól kihasználták az érdekes témában rejlő lehetőségeket, a viszonylagosság oda-vissza érvényes. Hiszen nemcsak az egyes ember törpülhet el a történelem is összezsugorodhat ennek tenyerén: mint a homokszemek, leperregnek belőle az országot-világot megrendítő változások, s csak az marad, ami egyedül őt, az egyént érinti.

A diák szerzőpáros nagyszerű alakítást nyújtott a színpadon is; a humoros szöveg és a közönség széles derűtsége ellenére sem estek ki a szerepükből: s a kétszemélyes, egyetlen helyen játszódó darab nem merevedett sem unalmas állóképpé, sem egyszerű szópárbajjá, ahol pusztán a poénkodás a lényeg. De ami a legfőbb, elhittük nekik, hogy ők Radákovich Bódog és Szuper Károly, és ez nem kis dolog. A darabért is, a játékért is csak gratulálhatunk nekik. ●

KRITIKA

SZÍNHÁZ

Ave verum corpus

Kroki – Rekviem

HOMONNAY GERGELY

Nagyon nem értek a baletthez, és ezt már az elején le kell szögezmem. Szóval nem írok kritikát. Mert nem mindegy, hogy tavaly egyszer a darab végén lezuhant az esőcsináló berendezés (a slag) és fejbe vágta az egyik táncost? Azt meg úgysem tudnám eldönteni, hogy pl. akkor és ott a mukiak 17°-kal jobbra az origótól 14 cm-rel nagyobbba kellett volna ugrania – az is tökmindegy (és most lehet strigulázni a mindegyeimre). Aki hagyja magát, az úgyis tudja, mit beszélnek ott.

Eldöntöttek helyettünk már mindent: az almafa kiszáradt, a vágy szülte illúzió nem létezik, így nincs részünk a kárpótlásban. Le kell előbb térdelnünk ahhoz, hogy higgyünk. De hiszen akkor már átölelnék őt, pedig keresztre kell feszíteni; már nem létezik az Ős-biztonság, amit a táncaival körülfogó anya nyújt. Föl kell állni, hiszen megtiltották, hogy beteljesedjék a szent nász. Már úgysem fogsz elszállni – legfeljebb a szünetben a büfébe, ahol rághatsz szendvicset is (ha mást nem tudsz). De ha fenn ülsz az égben és néha nem látod majd a függőnyöt a táncosok fejét, két félelelet

között koptathatod ünneplő nadrágod ülepét – a sárgarézt korláthoz nem kell vazelin, a jegyszedő néni pedig nem figyel vagy tapintatos és úgysem szól rád.

Introitus: ahogy leülsz újra a székedbe és a gyomor elkezd termelni a pepszint (merthogy – hurrá – odaért a párizsi!) jön Mozart, a lányok és – a perisztatika is jelzi – minden ezen az oldalon erősen pulzál.

Allegro – Ave verum corpus!!! (éljen az igaz test); ennek az egy és oszthatatlan egésznek nincs tulajdonsága, ez változatlan, alakatlan, névtelen, időtlen. Aztán valaki megharagszik (OK, ez kicsit paranoiás felfogás), de valahogy így: „Nehogy már jó legyen nekik!”

Dies Irae (a harag napja), de nincs Stonewall riot (ejtsd: sztónvól rájot. Még '69 nyarán New Yorkban a homoszexuálisok plusz fél Greenwich Village összetűzése a rendőrökkel. A Gay Lib történetében fordulópont), és ekkor teljes lenne a paranoia, mert nincs aki elrendelte ezt a haragot. *Rex tremendae* (?), de félelem sincs.

Lacrimosa (gesztusokkal jelzik is, mintha sírnának): a halál már mindannyiukban ott van, *dies irae* – *cuncta sticte discussurus*. Te, aki megbocsátottál Má-

ria Magdolnának, adj reményt nekem is. De ki az a TE?

A színpadon ott van minden, de nem csapóajtó, hanem emelvény választja el a két világot (egy bizonyos harmadik – régebben szükségszerű – már régóta nincs) egymástól. És mint ilyet, ezt mindenkinek meg kell mászni. AIDS. „Ne menj!” – mondja a fiú a lánynak, a fiú a fiúnak (de ez itt és szerintem úgy általában tökéletesen mindegy; a két egymást ölelő és eltaszító férfi árnyéka nem lehet az Antikrisztus). *Sanctus*.

Már majdnem mindenki átért. Minek is maradna itt valaki, ha onnan, még mielőtt lezuhanna a másik visszainteget; már szürkén, nem vörösben. Nekem féhérben.

„Nincs aki megfürdessen” – a nézőtérén viszont mindig van valaki, aki felröhög amikor a bádoglavórban fürdtek ők magukat (illetve a rituálé befejezésekképpen a fejükre öntik annak tartalmát). A víz már nem az itteni élet, hiszen a Kőjál símán kimutatná, hogy HIV pozitív. Már mindenki szürke és elered az eső.

Na persze én csak ültem ott a székben.

Ne tervezz semmit augusztusra! Lux aeterna, nil inultum remanebit.

Dráma testközelben

Macbeth

PARRAGI ESZTER

Mint a plakátok is hirdetik: a darab átdolgozás, William Shakespeare művének felhasználásával, egy újszerű és eredeti felfogás alapján. Az előadás ugyanis egy későbbi jelenettel kezdődik: Macbeth a halálos összeapadás előtt áll, s életének végső pillanataiban „mint aki a sínek közé esett”, még egyszer leperreg előtte eddigi útja. Az idő megáll, és kavargó lelkének mélyéről előtűr a múlt, hogy aztán könnyörtelen logikájával a végső pusztulásba vezesse.

Bár a koncepció új, a darab díszletei hűek a réghez, a Shakespeare-korabelihez. A színpadon ugyanis alig van kellék: egy trón, néhány háttérben felállított rúd – melyek éppúgy lehetnek fák, mint egy palota oszlopai – s így nincs más, csak az a bizonyos „üres tér”, ami lehetőséget ad, hogy ezerféle-képp töltsd ki együtt a színészi játék és a közönség képzelete.

Különleges megoldás, hogy a színpad „L” alakban kinyúlik a nézőtér közepéig. Ennek segítségével az egész előadás testközelivé, térbelivé válik, s nem lesz beszorítva a hagyományos, középszerű formába.

Ám e nyilvánvaló előnyök mellett megvannak a maga hátrányai is. Hiszen azok, akik a nézőtérre kilógó színpadszárny alatt, pontosabban annak tövében ülnek, aligha láthatják, mi történik mögöttük (hacsak megfordulva fel nem térdelnek a széken). Márpedig egy színházban elsődleges követelmény, hogy a közönség befogadhassa, élvezhesse az előadást. Nem ártott volna a széksorokat úgy rendezni, hogy bármelyik helyről jól lehessen látni.

Maga a darab nagyon erős felütéssel indul: Macbeth és Macduff végsőkig élezett párharca tárul elénk. A dinamizmus azonban a szöveg érthetőségének rovására megy: hangosan szól a kísérőzene, a színészek üvöltönek, s lábuk alatt a nagy rohangálásban fülcsikító dörg a nézőtér színpad acélmezeje. Mindez azonban nem éri el a kívánt hatást: inkább elidegeníti a közönséget, ahelyett, hogy magával ragadná. A dráma mély, nagy lehetőségeket rejtő részéből zűrzavar lesz és káosz.

De nemcsak ez a gond. Veszélyes egy előadást rögtön 220 voltos feszültséggel kezdeni, főleg akkor, ha ugyanaz a jelenet később még egyszer előkerül, s így alkalmat ad az összehasonlításra. Hiszen Macbeth, miután felvillanok előtte korábbi pályájának képei, újból visszatér a jelenbe, de ekkor már nincs megállás, pusztulnia kell. Az ember úgy érzi, hogy ez a másodsorra játszott jelenet, a darab csúcspontja meg sem közelíti a kezdetit.

Míg a nyitó képsorok láttán felvetődik bennünk a kételkedő kérdés, hogy vajon mi lesz ebből, addig az előadás további része kellemesen rácsafol aggodalmakra. A darab sehol nem „ül le”, nem válik lapossá, egész figyelmünket leköti; s ez nem utolsó sorban a zenének is köszönhető. Rendkívül erős hangulati hatásával előre jelzi, aláfesti az eseményeket, a külső és belső konfliktusokat.

Macbeth Kormos Tibor rendezésében és Bicskey Lukács alakításában az esztelenségig hajszolt figura. Mohó szemekkel, éhesen áll lesben a hatalom koncára, akár valami veszett, vad kutya. Az örületől és az állatiasságtól egyetlen hajszál választja el – talán még annyi sem. De nincs menekvés: Macbeth előtt csak ez az út áll, csak ez a lehetőség; a kapuk már rég bezárultak előtte, és a híd, amely még visszavezethetné, saját kezétől dől romba. Önmagába zárva olyannyira külön áll a többiekől, félelmetesen és riasztóan, mintha valami láthatatlan fal lenne köztük. Rettenő magánya megborzongat bennünket, de ő nem is érzi, s megszállottként rohan a szakadék felé. Beszélni egyetlen szereplővel sem tud, csak saját lelkének démonait érzi, s ő is csak hozzájuk szól; jelenjének meg azok akár mint boszorkányok, akár mint Lady Macbeth.

E szerepeket egyébként az alkotók összevonták, s így ugyanaz a három színész játszotta a lázálomszülte ártó szellemeket, mint Macbeth asszonyát: Dobó Alexandra, Nagy Enikő és Müller Júlia. Ha megjelennek, a színpad három különböző oldalán lépnek színre, körbevéve ezzel a címszereplőt, elzárva előle minden kiutat. Gúzsba kötik, mint saját mérhetetlen hatalomvágyának megtestesítőit.

Igen hatásos az előadás záróképe: a győztes Macduff ugyanabba a csapdába esik, mint immár halott elődje. A boszorkányok – azaz a három Lady Macbeth – táncba kezdenek körülötte, s ő, akit eddig a jogos bosszú vezérelt, most megbűvölten indul utánuk.

Bár az előadás néhol kissé kusza, összességében mégis elmondhatjuk, hogy olyan értékes, ötletes Macbeth-feldolgozást láttunk a Szegedi Kamaraszínházban, amelyet érdemes megnézni. ●

MOZI

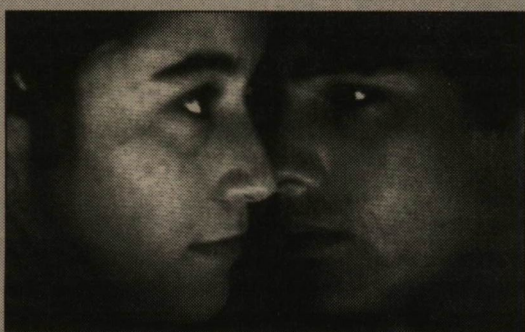
Fánk forró zsírban

Szeress Mexikóban

„Minden ember úgy születik, hogy egy doboz gyufa van a belsejében. Ennek a gyufának a meggyújtásához, csakúgy, mint ebben a kísérletben, szükség van gyertyára és oxigénre, ami jelen esetben a szeretett személy lélegzete. Azonban ha a gyufákat nem gyújtják meg, átnyirkosodnak. Ezután nagyon kell vigyázni, nehogy később a gyufák egyszerre lobbanjának lángra, mert akkor az ember meglátja azt a ragyogó alagutat, mely végén megtalálja az utat rég elfelejtett isteni eredetéhez.”

– Tita soha nem fog férjhez menni, ő a legkisebb lányom, és az a dolga, hogy engem gondozzon halálomig – mondja anya-örmmester Pedrónak, aki erre nőül veszi az idősebb és rondább lányt, csak hogy szerelme közelében maradhasson. Az ősi tradíció olyan lepellel vonja be ezt a szerelmet, mint Tita éjszakákon át fájdalomtól horgolt ágyterítője, amiben kiválóan el lehet égni.

Alfonso Arau filmrendező a mexikói konyha édes-csípős világába helyezve mutatja be azt a szerelmet, ami a két főszereplőt a gyermekkortól késői nászéjsza-

kájuk lángoló öleléséig kíséri. Tita ebben a világban nő fel, és minden fájdalmát, örömét, kielégítettségét, vágyait és gyűlöletét belefűzi az ételekbe, amik hihetetlen módon képesek ezeket az érzéseket közvetíteni. Tita az ételek által kommunikál. Nővére esküvői tortájába belehullott könnyei az egész násznépet megrikatják, emlékeztetve őket az az egyetlen igaz szerelemre. A Pedrótól kapott rózsacsokor és tüskéi által fakasztott vére a sült fűj köreteként orgazmusig fokozódó izgalmat – terhes nővéreben az undort – és hevületet váltanak ki az ebédőasztal körül. Egyesülés anélkül, hogy érintenék egymást. A fánk forró olaj nélkül is megsül, a mexikói nap melegít és éget, fényében a kis dolgokból lesznek a legnagyobbak és vice versa, minden dolog olyan egyszerű. (Szerelmet vallani úgy is lehet, hogy „Örökké szeretni foglak. És te?” Versidézetek nélkül.)

Minden egyszerű és büntetendő, az Urat nem vakítja el ez a nap, itt is betart, ahol csak tud. Ahhoz, hogy Titával történjen valami, valakinek mindig meg kell halnia. A tradíciótörőből előkín lesz, de ugye a hősnő a tragédiákban mindig meghalnak? Nem vigyáztak a nyirkos gyufákra, Róméot elpusztítja a hirtelen belobbant láng. Júlia cserében lenyel egy doboz gyufát, hiszen mindig ő volt az erősebb. Mami szellemének vihogása közben, az ágytakaróba burkolózva elhamvadnak, hogy megtalálják az utat isteni eredetükhöz. De szerelmük addig él, amíg Tita szakácskönyvét az előjövő, a tradíciótól immár mentes generációk használják.

A film magyarul „Szeress Mexikóban” címmel került a mozikba. Eredeti címe „Como agua para chocolate” (Mint víz a csokoládéhoz) volt, ami inkább méltó a filmhez, mint a magyar kiskegyedes című. Aki jártas a csokoládészirup elkészítésében, az tudja, hogy a forró csokihoz akkor kell a vizet önteni, amikor a csokoládé elérte a forrpontot. ●

Móthé Adrienn

Como agua para chocolate, mexikói. Rendezte: Alfonso Arau

LEMEZ NO QUARTER

Jimmy Page & Robert Plant

JÁSPER FERENC

Néhányan sajnos előszeretettel írnak kritikát olyasmiről, amit sohasem láttak/hallottak. Ez ne zavarjon senkit, most is ez fog következni. Illetve majdnem.

A Led Zeppelin két meghatározó egyénisége, Robert Plant énekes és Jimmy Page gitáros útja a nyolcvanas évek elején különvált, a zenekar megszűnt létezni. Később ugyan egy-egy alkalommal (Live Aid, Knebworth) játszottak együtt, de közös lemez nem készült.

Most két divathullám találkozása kellett ahhoz, hogy ismét egymásra találjanak. Az egyik a nosztalgia, a régi zenekarok felátadása, a másik pedig az unplugged-koncertek, az akusztikus hangzás újjáéledése. Az a hatalmas szeméthyeg, amely az utóbbi másfél évtizedben felhalmozódott a könnyűzenében, egyre

többeket ébreszt rá arra, hogy a hatvanas-hetvenes évek zenéi azok, amelyek maradandó értéket képviselnek. A technikai töbzódás és a komputerlovagok dárídója pedig kiváltotta az ellenhatást: újra eljött az akusztikus hangszerek ideje. Milyen érdekes, hogy az annyit szidott MTV, amely első számú közvetítője az előbb említett igénytelenségnek, ráharapva a dologra, élére próbál állni ennek az irányzatnak is. Ebből is divat lett tehát, de amellett, hogy most már minden hülye „unplugged” szeretne játszani, azért születtek igazán értékes anyagok is, gondoljunk csak a Nirvana, a Pearl Jam vagy Eric Clapton koncertjére.

A sort a két rhythm 'n blues király folytatta, a zenés tv-adó Led Zeppelin-weekendjén. Nem is ők lennének azok persze, ha nem találtak volna ki valami mást is mint a többiek. Készítettek ugyanis egy több mint egy órányi komplett videoanyagot a régi és új számokból, amelyeket a szokásos kis koncertterem mellett egzotikus helyszíneken, keleti muzsikuskok és hangszereik kíséretében rögzítettek. (Az anyag most megjelent CD-n is, a szerző viszont csak a videót látta, innen a fonák helyzet...)

Page-ék mindig szerették az akusztikus gitárt használni, így nem is kellett sokat válogatni, a pluszt a keleti ízek jelentették, bár ha a Kashmirra gondolunk például, ezek sem álltak messze az együttestől. A video profi, nagyon jó zenészekkel dolgoztak, láthatóan mindenki élvezte a dolgot, a mindenféle arab meg indiai ketyeréken játszó kísérők csakúgy, mint a két öreg róka. Annyira egyértelmű: ezt a két embert az Isten is arra teremtette, hogy együtt játszanak, úgy érzik egymást, mint senki!

És ha lehet kérni, ne fanyalogjunk, hogy a régi azért jobb volt, meg miért pont az MTV-ben. Csak. Mert most 1994 van, és tessék megvenni CD-n, ugyanis nincs igaza Hobónak, aki szerint a bakelitlemezekkel a recsegősen torz hangzással az eredeti feeling is eltűnni látszik. A jó zene egy kis füstös klubban, néhány wattos cuccon, és a kisszobában a méregdrága Hi-Fi-készüléken is jó zene. Lehet kérni a papától karácsonyra is, hátha még emlékszik rá... Ha pedig végképp nincs más, próbáljuk elkapni az MTV-n, még talán ismételtetik egy ideig.

Ötszögben

Pentagon

ESZENYI GABRIELLA

A Pentagon együttest november végén láthattuk-hallhattuk a JATE Klub Kávézóban, ahol a városi televízió is rögzített néhány képsort a körzeti stúdió egyik műsora számára. A zenekar 1992 nyarán alakult, és öt főt számlál. Domokos László énekel és basszusgitározik, Martinek Tamás szólógitáron játszik, a doboknál Nyerges Zoltán

képzettsége folytán Domokos tekinthető a csapat vezetőjének. Neki és Martineknek már volt egy együttese a Radnóti Miklós Gimnáziumban. Már '91 telén felmerült, hogy egy új zenekart szervezzenek, a teljes felállást azonban csak fél évvel később sikerült összehozni. A fiúk közül négyen a JATÉ-ra járnak, Nyerges pedig főiskolás. Beszélgetőpartnerem zenéjüköt a solid – azaz szilárd – rock műfajába kategorizálta. Főleg saját szerzeményeiket játsszák, bár hallhatunk tőlük Dire Straits, Foreigners,

TÁK-ban, az IH-ban, felléptek a szabadtéri Májuláson, sőt a Ki mit tud? vetélkedőn is indultak. Itt a városi döntőig jutottak el, igaz, hogy az azóta már „befutott” Nyers és a Nemtelen Erotika mellett estek ki. Szeged falait így még nem sikerült áttörniük, és egyelőre lemezük sincs. Ígéretes azonban, hogy az együttes a fellépések során egyre nagyobb rutinra tesz szert, a tízezres koncerttermekig kicsiny klubokon át vezet az út. Bizonyára a tévés szereplés is sokat lendít majd a zenekar ismertségén, népszerűségén. A szorgalmas gyakorlás feltételei szerencsére adóttak, egy alsóvárosi családi házban nyílik mód a próbákra. Felszerelésüket saját maguk kaparták össze, hivatalos szponzoraiik egyelőre nincsenek. Az egyetemtől se nagyon kapnak támogatást, bár a Pentagon be van jegyezve a Kulturális Titkárságon. Pedig egy zenekar fenntartásához, lemezkiadáshoz is szükségeltetik az a három bizonyos dolog, ahogy azt a jó öreg Montecuccoli a háborúval kapcsolatosan igen bölcsen megjegyezte.

S hogy mit hoz a jövő? Az együttesből még bármi lehet. A fiúk megpróbálják a lehető legjobbat nyújtani, a többi már csak rajtunk múlik. „Ha a közönségnek ez tetszeni fog, nagyzenekar leszünk, ha nem, akkor nem” – zárta a beszélgetést Erdei.

LGT, KFT számokat is. Dalaikat angolul és magyarul éneklük, ez utóbbiakat Domokos írja, az angol szövegeket Erdei ötleli ki. Sajátos vonásuk, hogy a zene mellett három szólamban énekelnek, önálló fődallam nélkül.

A zenekar két éves múltja egyetemi, főiskolai bulikat számlál, játszottak a

„Gondolatok a szemedben.”

Lazy Bones

MAGYAR SÁNDOR

A méhek szeretik a mézet. Ha a rock rajongói méhecskék lennének, az együttesek pedig a méz címszó alatt futnának, az ifjú tehetségek megismertetésének módját minden bizonnyal úgy találnám meg, hogy szétcsepegtetnék néhány kilónyi Lazy Bones kazettát a kaptár előtt. Biztos vagyok benne, hogy többeknek ízlene a pikáns zamata. Ugyanis van bukéja. A Lazy Bones együttes nevével ellentétben nem angolszász nyelvterületről jött, csupán kb. 80 km távolságból: Kecskemét-

– A kezemben tartott kazetta nemcsak formáját, hanem 27 percnyi tartalmát tekintve is profi jegyeket hordoz. A rajta található hat számot milyen stílushoz soroljátok?

– Blues alapú rockzene funkys elemekkel körítve. Kifejezetten gitár és énekcentrikus. De igyekszünk nem kerektekbe szorítva zenélni, s minél több új elemet kipróbálni.

– Énekesetek hangja minden szám alatt csak angolul szólal meg. Lusta Csontok! Pedig még a nevetek is jól hangzik magyarul.

– Kristóf írja a számainkat is és ő úgy tartja, hogy rockzenét csak angolul lehet

ről. Saját pénzen a Hungarotonnál 200 példányban elkészített kazettájuk egy darabja kezembe kerülve szinte kérte, hogy jobban ismertessük meg készítőit a Szegedi Egyetem olvasóival.

Az alábbi beszélgetés Németh Istvánval, a zenekar basszusgitárosával készült.

– Kik a csapat tagjai és mikor alakultatok?

– Kellermann Kristóf énekel és gitározik, Kocsis Ferenc a billentyűs illetve a másik énekes, Fekete Marcell ül a dobok mögött és én a basszusgitárt „kezelem”. 1994. januárjában alakítottuk meg önmagunkat, de rögtön hozzá is kell tennem, hogy előtte a közös kecskeméti gimnáziumunkban, kiegészülve egy ötödik taggal és Jesztörsz néven szerepeltünk. E formációval léptünk fel az Erkel Diáknapokon is, ahol Hevesi Tamás és Imre voltak a zsűri tagjai.

– Szegedhez mennyiben kapcsolódtok?

– Szegeden tanulunk és Kecskemét után itt is szeretnénk magunkat élő fellépésekkel megismertetni. Ezzel kapcsolatban már folytattunk tárgyalásokat a JATE-klubbal egy tavaszi bemutatkozásról.

előadni. Bár így elképzelhető, hogy sokak számára nem érthetőek a dalok, reméljük, hogy kiérződik belőlük az optimizmusunk. Ugyanakkor több szám is kérdőjellel végződik, amelyek azt is kifejezik, hogy nem lezárt gondolatokat tolmácsolunk. Mindezek mellett végig törekszünk arra, hogy bármilyen hangulatban hallgathatóak legyenek a szerzeményeink.

– Hol lehet hozzájutni a kazettához?

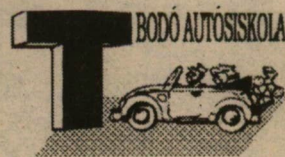
– Sajnos, csak privát úton, a Lazy Bones tagjaitól...

– Illetve most már a Szegedi Egyetem szerkesztőségétől is. Utolsó kérdés: vannak-e új terveitek?

– Természetesen rengeteg megvalósítatlan ötletünk van még a tarsolyunkban. Dolgozunk egy új, kazettányi anyagon és felmerült a „CD-sítés” terve is. Szeretnénk, ha arra is azt mondaná a nagymamám, hogy kellemes.

Végül egy részlet az Áldott város című dalból:

„Előre haladva, nincs hátrafordulás,
Minden amit hallasz egy csendes hang,
Honnan jössz,
Mondd, mit találtál.”

30%-os kedvezménnyel autóvezetői tanfolyam

Helye: Vasútforgalmi Szakközépiskola, Mars tér 14.

Jelentkezés: Bodó Autósiskola
Tel.: 325 – 083

NÉZET

Hangzavar a klubok körül

Nem lennék ma egyetemi klub vezetője Szegeden. Ezer „ellenséggel” kellene megküzdennem: az egyetem vezetésével, a magas költségekkel, a hallgatók elpártolásával – és mintha mindez nem lenne elég, számolni kell az örök mumussal, a környező házak lakóival is. Ők ma a klubok legnagyobb ellenfelei. Egyre gyakrabban és egyre többen tiltakoznak a rendezvények ellen. Érthető, hiszen a bulik hangosak, nagy a hangzavar. A helyzet szerencsétlen, hiszen Szeged adottságai révén nem alakult ki egy egyetemi városrész, ahol minden hallgató kedvére kigarázdálkodhatná magát anélkül, hogy bárkit is zavarna. Campus tehát nincs, így nagy szükség van a kölcsönös toleranciára. A lakóknak muszáj lakni, és azt azért ne várjuk el tőlük, hogy elköltözzenek. Az erőviszonyok amúgy sem efelé tendálnak, hiszen állandóak a

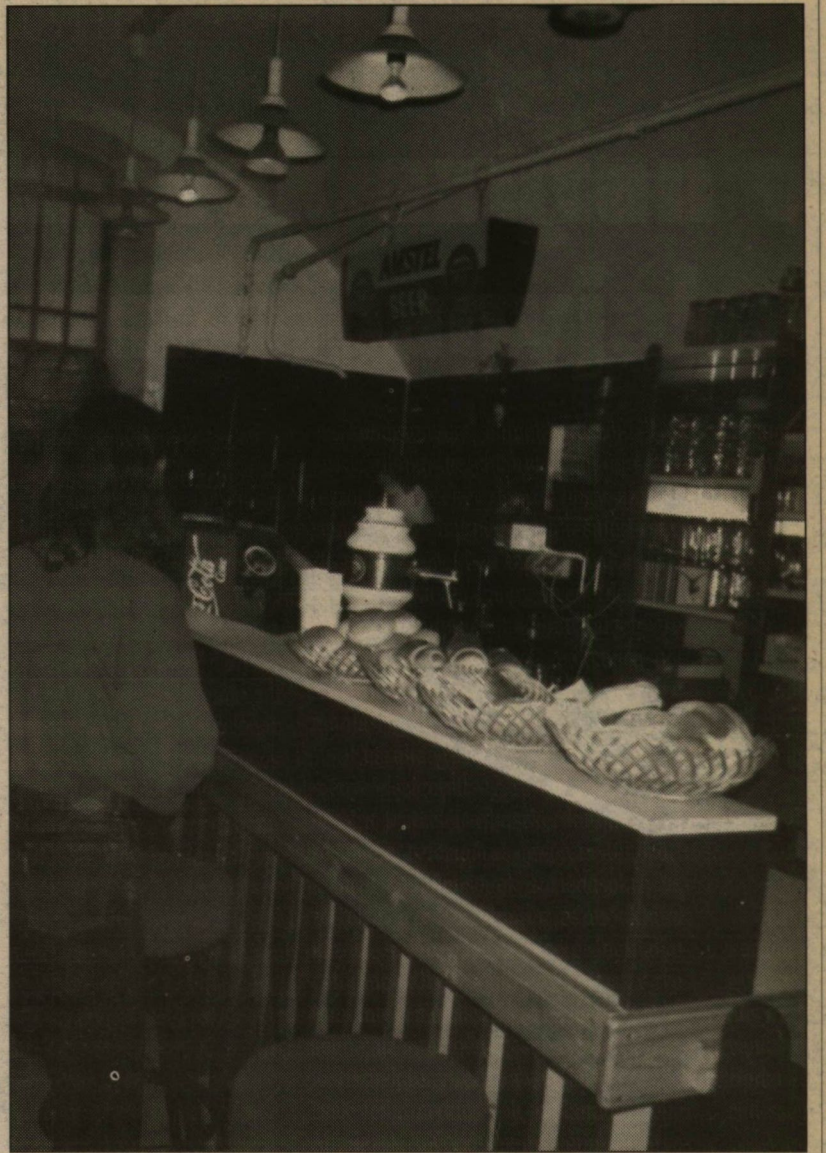
feljelentések a különböző szórakozóhelyek ellen, és eddig még mindig a klubvezetők húzták a rövidebbet. Lassan már ott tartunk, hogy este tíz után nem lesz nyitva egyetlen normális kocsmá sem, mert elég egy tiltakozó levél a lakók részéről és máris falhoz állítják a főnököt. Pedig, mint jól tudjuk, az egyetemista imádja azokat a helyeket, ahol van egy kis esély az elkárhozásra (lehet, hogy a püspök úrnak ez nem szimpatikus, de remélem, az én cikkemet nem tiltják le, mint a Scorsese-filmet). A lakók persze nem boldogok, de lakók mindenhol vannak. Ha rajtuk múlna, csak Dorozsmán lehetne koncertet rendezni. Vagy a Hortobágyon. Beszélhetünk generációs ellentétekről, az ifjúság romlásáról, sokak konzervatívizmusáról, de a beszédén kívül tenni is kellene valamit. Egy valódi lehetőség van erre: a kompromisszum.

Ezt a szót nagyon utálják azok, akiknek határozott és megingathatatlan a véleményük, de számomra nem az jelenti a kompromisszumot, hogy „költözzön el, akinek nem tetszik”, mint ahogy az sem, hogy havonta kétszer lehet koncertezni, szigorúan este tízig. Az utóbbi változat egyébként konkrét példa: a TÁK „kompromisszumos” ajánlata a lakók felé – és a főiskolán még örülhetnek, ha elfogadják a javaslatukat, hiszen akár be is zárthatják a klubot.

Lépni kell valamit; azt azonban mindenkinek el kell fogadnia, hogy a zajos kocsmák, a koncertek minden egyetemi városhoz hozzátartoznak. A szegediek nagyon szeretik városukat a felsőoktatás fellegrárának becézni. Kérdés, hogy ez csak egy frázis-e, vagy a mindennapi gyakorlatban is komolyan gondolják. ●

Simon László

Fotó: Fehér Erzsébet

VISSZHANG

Kit kísértettek meg?

Még egyszer Scorsese filmjéről

Az elmúlt hetekben Martin Scorsese művének betöltéséről minden valamirevaló lap hírt adott – meg kommentárt, glosszát. A liberális, szocialista sajtó cenzúrárt kiáltott, a művészi szabadság megsértését emlegette. A konzervatívok üdvözölték Gyulay Endre kérését, Horváth Ádám döntését. A jó erkölcsöt így nem kísértette meg a televízió. Még a két érintett intézte legkulturáltabban a dolgot. Gyulay írt, kért; Horváth döntött. A sajtó meg kavarta. A vitába avatott-avatatlan beleszólt, prófécia hangzottak el a televízió siralmas jövőjéről.

A vitában valójában két elv áll egymással szemben. Az egyik a művészi szabadság mindenekfölöttisége (?), korlátozhatatlansága. A másik a közszolgáltatás kérdése. A közszolgálati televízi-

ónak ugyanis vállalnia kell, hogy semmilyen, még a legkisebb csoport érdekeit, értékeit sem sérti meg. Elkötelezettségtől függ, hogy kinél melyik érv a nyomósabb. A sajtóvitában sok minden elhangzott, sok indulat felkavarodott. Csak arról nem szólt senki, hogy miért is jöhetett létre ez a faramuci szituáció. Arról, hogy még mindig nincs médiatörvényünk, amely pontosan körülírná a hatásköröket, definiálná a közszolgáltatást. Ha ez meg lenne, akkor jöhetne Scorsese, jöhetne a Püspöki Kar, az egész magyar társadalom, mindegy lenne, mert mindenki tudná mihez (a törvényhez) kell tartania magát. Számomra ez az egész vita erről szólt. ●

A.M.

VISSZHANG

A hóhér bókja

A Magyar Televízió november 27-én délután *Magdát látni és...* címmel interjút sugárzott a hírhedt Magda Marinkóval. Egy többszörös gyilkostól minden rendes honpolgár borzadzik, de azért egyben kíváncsi is rá. Vajon bevall-e mindent, amivel vádolják, vagy nem; meg egyáltalán, hogy követhette el azt a sok szörnyűséget. De nem is őrá akarok beszélni, hanem a riporternőről, akinek neve – fájdalom – nem derült ki számomra a műsor végén mutatott stáblistából.

Mindenesetre azt hiszem, sokunknak szerzett „kellemes” perceket azzal, hogy olyan felhőtlen derűvel tudott bájcsevegni nehézsúlyú partnerével. Többek közt tegeződtek(!), ami nemcsak, hogy egy ilyen komoly riportban hatott fűlsértően, de ráadásul azt a visszás érzést is keltette a nézőben, hogy a két ember bizonyára

jól megérti egymást. A riporternő kérdéseiről már nem is beszélve. Egyik részük ugyanis – pl. „Mit csináltál a légióban?” – vagy óriási naivitásról, vagy ostobaságról, vagy egyszerűen tájékozatlanságról tanúskodott, pedig hát az ember elvárná, hogy egy TV-ben szereplő riportert már egy kicsit magasabb szinten álljon. Ilyen kérdés volt az is, amikor megkérdezte Marinkót, mikor dolgozott a vasútnál: a gimnázium (érettségi) előtt vagy után?

A kérdések másik része mind személyes jellegű volt, és a riporternő mély filantrópiáját bizonyította. Közös címként ezt adhatnánk nekik: „Magda Marinkó, az ember” – mivel megkísérelte a vádlottat emberi oldaláról bemutatni (ha ugyan van neki ilyen). A következő kérdések hangzottak el: „Mennyi pénzed van?”, „Bántana-e, ha hűtlen lenne a barát-

nőd?”. A hölgyet ugyanakkor behatóan foglalkoztatta a fogoly mostani helyzete, életkörülményei: részvételi hangon még azt is megkérdezte, hogy „Hol tudsz itt a börtönben tisztálkodni, mosakodni? Van-e rá lehetőséged?”

A természetes, elbűvölő csevelő közben még egy bók is elhangzott Marinkó részéről, amit a riporternő kedves, csilingelő kacagással vett tudomásul. Amikor ugyanis megkérdezte tőle, hogy nem zavarja-e ez a beszélgetés, Magda azt válaszolta rá, hogy „Miért zavarna? Nem mindennap lehetek ilyen szép társaságban.”

Hát igen, végül is ez is valami. Lehet, hogy mégis van a többszörös gyilkosnak emberi oldala? – A riporternő legalábbis kihozta belőle. ●

Parragi Eszter

Japán technika

Furcsa-érdekes eseményeknek lehettünk tanúi a helyi frekvenciák privatizálásakor. Az történt, hogy a szegedi Média 6 nevű csatornát japánok szereztek meg. Sajnos nem a Sony, a Fuji vagy más tőkeerős kapitalista cég bérli a frekvenciát, hanem egy csapat második világháborús veterán. A régi rend hívei ők, ragaszkodnak '45 előtti céljaikhoz, értékeikhez. Nagy példaképeik a hős kamikázék, akik repülőikkel rázuhantak a kiszemelt célpontokra. Mi tagadás, néha túl hatalmasak, masszívak voltak ezek a célpontok, s nem semmisültek meg – csak a kamikázék. Ám ez utóbbiak kivétel nélkül. Őket csodálják ezek a veteránok, hisz „életüket és vérüket adták a hazáért”. Miután beruháztak a távoli és szegedi Média 6-ba, elhatározták: a kamikáze-taktikát választják. Igaz, ez önpusztító, de – némileg és remélhetőleg – pusztul az ellenség is. Az akcióba a magyar médiavilág legneve-

sebb zuhanórepülőit szerződtették. Tutira mentek, olyanokat választottak, akik már kivágtak maguk alól néhány fát, mit fát, erdőt. Olyan specialisták ők, mint Liebmán Katalin vagy Várkonyi Balázs. Régi (média)motoros a csapatban Király Zoltán, akinek négy év alatt verejtékes munkával sikerült magát leküzdenie legnépszerűbb emberből a futottak még kategóriába. Válogatott repülőhadosztály (régies forma: ejtőernyősök) jött így össze, a japánok nagy-nagy örömeire. Aprócska probléma csupán ott van, hogy az ő történelemkönyveikből is kimaradt egy-két dolog. Pontosabban és finomabban: nem kimaradt, csupán más megítélés alá esett. Szegény fehérbőrű, barnahajú, bajszos, mokány japánjaink abban a hitben élnek, hogy megnyerték a háborút. ●

A.M.

Szeretettel várjuk üzletünkben:

Szeged, Oskola u. 18.

Tel.: 312 – 494

ILLATTÖRTÉNELEM

A parfümök eredetét is az ókorban kell keresni. A szó a latin „per fumum”-ból származik, ami annyit jelent: „a füstön át”, „a füst révén”. Mivel az ősi parfüm nem volt más, mint illatos füst (töm-jén), amely füstáldozatok és halottak bebalzsamozása alkalmával töltötte be kábitó illatával a levegőt. A perzsák a „szép nőknek való isteni illatok”-ról írtak köztáblákra, de az egyiptomiakat sem kell féltetni, ők is élen jártak az illatozásban. Főleg Kleopatra csábító illatai váltak ismertté, melyek segítségével a római nők szerint minden arra járó férfit – köztük Caesart és Antoniust is – levett a lábáról

az a céda. A kortársak szerint az egyiptomi uralkodónő nem volt egy igazi szépségideál, inkább csak ügyesen élt a kozmetika trükkjeivel. Ovidius római költőtől maradt fenn a következő verses recept:

„ánizsból végy öt scripulumnyit, mirha kilencét, összekeverve ezek bőrödöt ápolják. Száritott rózsából adj hozzája maréknyit s még ammóniasót, tömjénnek elegyest: orcad szépségét megőrzi, hidd el, e balzsam, s nem látik rajta festéknek nyoma sem.”

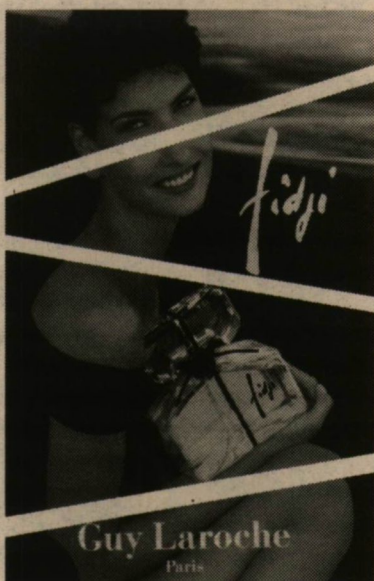
Mind kedveltebbé lettek és egyre nagyobb becsben álltak az illatos vizek. Szaladin szultán 1189-ben követte útján egy hordócska pézsmát küldött a kelet-római császárnak, mint a legdrágább ajándékot. A parfüm így meghódította Európát, s a világot is.

Volt idő, hogy az előkelő dámák akkor nyúltak a szagos üvegséíkhöz, ha rosszullettől tartottak, mivel diszes edénykék többnyire ammóniákat tartalmazott. Különös, de egyik-másik parfümben még ma is megtalálható a nyoma. Ennek is megvan az oka. Az ammóniák belégzésekor az orrot egyfajta sokk éri. Az anyag bizonyos erógen – vagyis erotikus hatású – izgalmat vált ki. Ez magyarázza a parfüm ígéző hatását: a szer olyan illatot terjeszt, mely hozzájárul a nemi izgalom keltéséhez. (Persze nem

mindegyik.) A parfümök illatanyagainak számát szinte lehetetlen megállapítani. Főleg a virág- és szénaesszenciákat, keleti fák, fűszereket, gyantákat, gyógynövénykivonatokat, az állatvédők nagy felháborodására ámbrát (az ámbrás cet megemésztetlen tápláléka) és sok egyebet használnak föl illatszergyártásra. A modern illatszeripar ezeken kívül földolgoz szintetikus alapanyagokat is, amelyek gyakran bámulatos módon egyenértékűek a hagyományosokkal.

Egy régi kínai versben ez áll a parfümről:

„A szépség – illat.
A sárga lilium álomhozó szaga
tölti be a kamrát:
ezer szépségből nyert
hús balzsam.”

Praktikus Praktikák Parfümre

Mutasd a parfümöd és megmondom ki vagy. Bár ez a kijelentés enyhén túlzó, mégis annyiban igaz, hogy nem mindegy, az ember illatozik, vagy bűzlik. A parfüm sajátosága, hogy minden bőrön másképpen illatozik. A rejtélynek az a megfejtése, hogy az illatanyag a bőrön a saját szaggal összevegyül és kialakul az egyéni illat. Tehát parfümvásárláskor dörszöljünk egy leheletnyit a kézfejre, s ekkor jön létre a jellemző árnyalat.

Melyik a legmegfelelőbb parfüm? Az, amelyik a karakteréhez is legjobban illik. Az illat fajtája szerint lehet: könnyű, nehéz, virágszerű, fanyar és friss. A „besorolást” csakis személyesen végezhetjük el. A sötét bőrű és sötét hajú nők részére a nehéz, szókéknek és világos bőrűeknek inkább a fanyar illatok a megfelelőbbek. Persze ez túlságosan felületes megállapítás, de kétségtelen jobb, ha semmilyen parfümöt sem használ, mintsem hogy alkalmatlant válasszon!

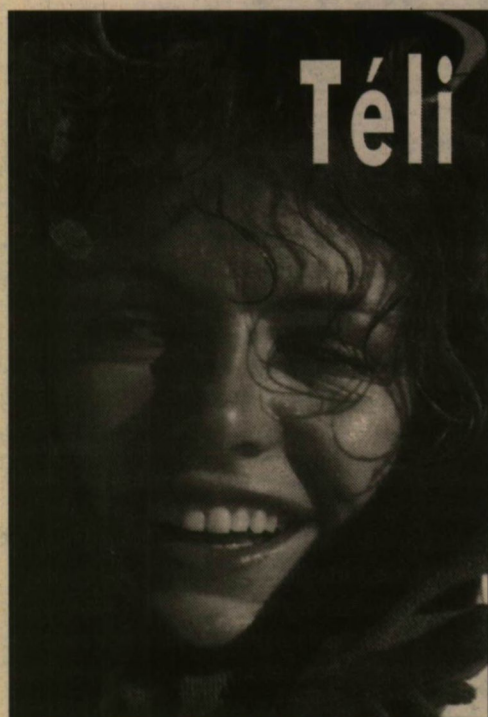
Mikor célszerű a parfüm használata? Nappal ne vigyük túlzásba, inkább este: színházba, alkalomra lötyintsünk magunkra többet. No, meg egy csöppet az éjszakai toaletthez.

Hová tegyük a parfümből? A parfüm a bőrre való: körben a nyakra, a nyakkivágásba, a hajlatokba, de ne a hónaljba. A parfüm illat ugyanis a hónalj verejtékével elkeveredve kellemetlen, átható szagú lesz. A más illatú spray és parfüm használatát sem javaslom. Kockázatos a ruha és a prém parfümözése. Gyakran folt marad utána és keverék illatok keletkeznek. Lehetőleg ne váltogassunk sűrűn parfümöt, mivel környezetünk már illatunkkal együtt szokott és szeretett meg bennünket. Napozásnál, szoláriumban kerüljük a parfüm használatát: könnyen csúnya, barna foltok keletkezhetnek bőrünkön.

Divatos parfümök:

Wrappings (Lenique) Byblos, Laura Ashley, C'est la Vie, Samsora (Guerlain), Vanderbilt, Knowing (Estée Lauder), Ungaro, Kenzo, Trésor (Lancome), Noa Noa, Lou lou (Cacharel), Ohlala (Loris Azzaro), Calèche (D'Hermès), Must de Cartier II., Tendre Poison (Dior), Fidji (Guy Laroche), Jean Paul Gaultier Parfum.

Téli túlélési tippek

A mikulással együtt megjött a tél, no meg a szükséges rossz: a vizsgaidőszak is. Ez nem olyan borzasztó, ha tudjuk, hogyan védjük magunkat, de különösen bőrünket az időjárás viszontagságaitól.

Az éles metsző szél és a mínusz fokok különösen a száraz bőrt károsítják, mivel az alacsony hőmérsékleten a levegő nedvességtartalma is alacsony. Ehhez járul még a lakás és a külvilág közötti drasztikus hőmérséklet-különbség. A bőr eközben több védőanyagot veszít, mint amennyit termelni képes. A bőr erre különbözőképpen reagálhat: feszülhet, éghet, kivörösödhet, és ráadásul apró hámlások is keletkezhetnek. A legjobb megoldás az egész testre korlátozó bőrápolás.

Zuhanyozás: a test keringési rendszerét „tornáztatja” a váltott hőfokú zuhany, ezt már ősszel tanácsos elkezdni. A bőrt behálózó finom érrendszer is jobban előkészül így a hirtelen hőingadozásokra. Ezt szárazon is megtehetjük. A „váratlan ZH” bejelentés nélküli megírása a „hidegzuhany” tipikus esetét idézi elő.

A hideg téli napokon a zsírtartalom fontosabb, mint a hidratáló krémek. Ez úgy veszi körül az arcot, mint egy meleg burok, és ezzel stabilizálja a

nedvességtartalmat. A szem és a száj környékét – mivel ezek a legérzékenyebb részek – alaposan krémezzük be. A zsírtartalom nem a hízókúrára vonatkozik. Sőt a vizsgaidőszakban ne hanyagoljuk el testünk többi részét sem, mert a napi tizenkét óras agytorna után biztos felüdülést hoz a test edzése is.

A bőrimitációt enyhíti a jól bevált kamillás vagy hársfateás borogatás. A különböző pakolások gyorsan helyreállítják a durva bőr rugalmasságát. A legtöbb krém a tápláló olajozón kívül olyan bőrunyugtató növényi kivonatot is tartalmaz, amitől a pirosság is gyorsan elmúlik.

A stressz leküzdésére a gőzfürdő és a szauna segíthet, intenzív kikapcsolódást nyújthat. Fontos, hogy utána bőségesen krémezzük be arcunkat és egész testünket.

De a legbiztosabb téli túlélési tipp: ha csomagolunk és szárnyakat adva vágyainknak, a Kanári-szigeteken vészeli át a zord telet!!!

Az oldalt összeállította: Palásti Márta

...füstölők,
gyertyatartók...

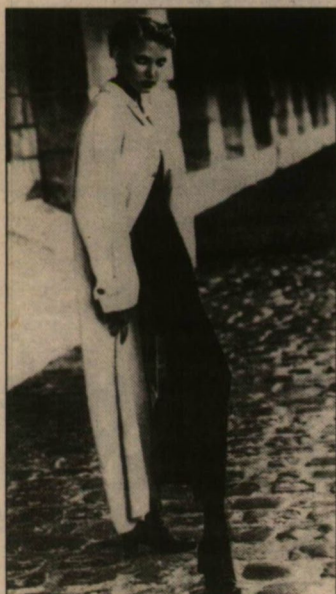
SZERETNÉL EXTRAVAGÁNS LENNI?
AZ ÚJ TRENDNEK MEGFELELNI?

Álmod valóra váltjuk,
ha betérsz a

MIRABELLA
MODÁ-HOZ!

Szeged, Jókai u. 4.

Passage sor, MALÉV Irodával szemben.
Üzletünkéről részletesebb tájékoztatást a következő
számokban.

MIRÓ - JÁTÉK

1. Sorolj fel három kopasz világsztárt!
2. Hol van a divat fellegvára?
3. Milyen az eredeti hajszíne Madonnának?
4. Ki a három legkelendőbb topmodell?
5. Hol található a MIRÓ fodrászat és szolárium?
(Utánanézhetsz a Szegedi Egyetem korábbi számaiban)

A helyes megfejtők közül kisorsolt három szerencsés a MIRÓ fodrász és szolárium szalon értékes nyereményét nyeri.

A megfejtéseket a szerkesztőség címére juttassátok el dec. 12-ig.

PROGRAMOK

KLUB

JATE KLUB

dec. 6. kedd 20.00-22.00: MIKULÁS BULI. Műsorvezető: Alma – zene, tánc, tombola, nyeremények – A Télapó mindenkinek hoz ajándékot!

dec. 8. csütörtök 21.00-03.00: STUDENT EST – Nostalgiaabuli újdonságokkal. Műsorvezető: Poór Zsolt

dec. 9. péntek 20 óra: Beszélgetés az élet értelméről. Vezető: Csaba Ernő 21 óra: MÓRA TÁNCBÁZ – koncert, táncoktatás, puliszkakóstolás.

Fellépnek: HÓRA együttes, Balogh Kálmán-cimbalom, Barvich Iván, Major László (Zsarátnok együttes)

dec. 10. szombat 21-03 óráig: MLCODA BULI – Műsorvezető: Mátrai

SZÍNHÁZ

NEMZETI SZÍNHÁZ

dec. 6. kedd 19 óra: MOLIÉRE

– Universitas 1-2. bérlet

dec. 7. szerda 19 óra: RIGOLETTO – Bajor Gizi 1-2. bérlet

dec. 8. csüt. 19.30 óra:

FILHARMÓNIA koncert

dec. 9. péntek 18 óra: RIGOLETTO – Kölcsey 1-2. bérlet

dec. 10. szombat 19 óra: MOLIÉRE – Páger 1-2. bérlet

KAMARA

dec. 6. kedd 14 óra: LÉGY JÓ MINDHALÁLIG – Kis Herceg bérlet

dec. 7. szerda 18 óra: MACBETH – Móra 1. bérlet

dec. 8. csüt. 18 óra: MACBETH – Móra 2. bérlet

dec. 9. péntek 19 óra: SVEJK – Bérletszünet

dec. 10. szombat 15 óra: SVEJK – Kiss Manyi 1. bérlet

dec. 11. vasárnap 10.30 óra: KIRÁLY KÖNIG PÉTER ZENEISKOLA

FILHARMÓNIA HANGVERSENY

dec. 8. csüt. Nemzeti Színházban 19.30 óra: FILHARMÓNIA 3.

dec. 12. hétfő Konzervatóriumban 19.30 óra: FILHARMÓNIA – Kamara A.1.

KIÁLLÍTÁS

Időszaki kiállítások

dec. 5-9.: Karácsonyi Előzetes – Budapesti művészek műveinek kiállítással egybekötött vására (kerámiák, bördíszmű, festmények, kézzel festett nyakkendők stb.)

MÓRA FERENC MÚZEUM KÉPTÁRA

(Horváth Mihály u. 5.):

Tóth Magdolna keramikumművész

Tálak című kiállítása

Darázs József és Sejben Lajos

festőművészek tárlata.

MÓRA FERENC MÚZEUM:

A képiró üzenete – 50 éves lenne Zoltánfy István festőművész Gombavilág – hazánk leggyakoribb ehető és mérgező gombáit bemutató kiállítás

FEKETE HÁZ:

Zsidóegyház-művészeti kincsek

KÁLVÁRIA GALÉRIA

(Boross J. u.): Csáki-Dienes-Nagy festőművészek kiállítása

KASS GALÉRIA

(Vár u.):

Kass János grafikái. 100 éves a Feszty-körkép – bélyegterveket bemutató kiállítás

B GALÉRIA

(Bartók B. Műv. Közp.):

Pataky Ferenc festőművész Szín-világ c. kiállítása.

HUNGALÉRIA

(Kábelgyár nagytermében): délföldi művészek kiállítása

GARDEN ÉTTEREM:

Vanko Basa Lenke, kolzsvári festőművész kiállítása

SOMOGYI KÖNYVTÁR:

A várnai cata 550 éve – dokumentumok a kor hadtörténetéből, írások, képek a 80 éves Határ Győző költő születésnapjára.

BÁLINT SÁNDOR MŰV. HÁZBAN:

Nagy Károly festőművész tárlata

MEGYEHÁZA AULÁJA

(Rákóczi tér 1.): Somoskövi Sándor grafikai kiállítása

TERMÉSZET ALKOTTA SZOBROK – A KONKRÉCIÓK.

dec. 1-15-ig a JATE Földtani és Őslénytani Tanszék folyosóján.

MOZI

BELVÁROSI

dec. 1-14.: Oroszlánkirály

dec. 8-14.: Rendőrakadémia Moszkvában

dec. 15-21.: Szabadnapos baba

BALÁZS BÉLA FILMTÉKA

dec. 5-7.: Három szín: fehér

dec. 8-11.: Három szín: piros

dec. 15-21.: Bronxi mese

KAMARA

dec. 5-7.: Keresztbe feszítve

dec. 8-11.: Isten veled ágyasom

dec. 12-14.: A kis Buddha

dec. 15-18.: Középor

dec. 19-21.: Méregzsák

KONCERT

KŐSZEGI TRIÓ lemezbemutató jazz koncert – dec. 8. 19 óra IH

M.É.Z. (Meg Nem Értett Zenekar) ír és skót népzenei koncert – dec. 7. 20 óra JATE KLUB

EGYÉB

A Kulturális Titkárság ajánlata:

dec. 7. 17 óra: Egyetemi ének-zenei pályázat III.fordulója

dec. 8.: Díjkiosztó ünnepség – z egyetemi ének-zenei, valamint a vers és prózamondó verseny záróünnepsége

– ALLIANCE FRANCAISE – Francia filmek vetítése videón az IH-ban 17 órától:

dec. 7.: MURIEL

dec. 14.: Jules és Jim.

A TANTUSZ MŰV. HÁZBAN minden hónap első keddjén Tantusz Zenés klub a Blaskó Dixieland Banddel.

Legközelebb dec. 6-án este 18 órától FILOZÓFIA ÉS ÖKOLÓGIA –

Bevezetés a humánökológiába. Az őszi előadássorozat utolsó előadása **dec.**

8-án 18 órától: Balassa Péter

Heidegger és Gadamer a

humanizmusról. Hely: JATE

FILOZÓFIA TANSZÉK

JUHÁSZ GYULA MŰV. KÖZP.: Biblia a

társzművészetekben – Jézus Krisztus

lelkülete

dec. 14.: A gyógyítások tanulságai.

Előadó: Csabai Tamás

Róbert

dec. 11. vasárnap 17, 19 és 21 óra:

VIDEOMOZI – Monty Python-sorozat

17 óra: BOOGIE-WOOGIE táncklub.

Vezető: Kalapos József

dec. 12. hétfő 19 óra: Szereikzés után minden állat szomorú (Omne animal post coitum triste) Frank

György, Ördög Ottó és Veszélka Attila

estje. Házigazda: Márók Tamás.

Közreműködnek: Kiss László, a Szegedi Nemzeti Színház művésze, Botos

Barbara-klasszikus gitár, Vértes Judit-

zongora.

19 óra: FIESTA TROPICAL latin

táncbáz Martha Alvarado vezetésével

IH

dec. 7. szerda 19 óra: SIKERPÓDIUM

– Hasek-Marek-Mikó: SVEJK

VAGYOK...?! – Zenés találkozás egy

derék katonával, két részben

dec. 11. vasárnap 17 óra:

VASÁRNAPI DISCO – Táncos buli

szótárvendégekkel.

18 óra: HEVESI „HAPPY” IMRE és a

JAZZ MINE előadása ÉL-GT SHOW

címmel műsorvezető: Horváth András

KÖZÉLETI KÁVÉHÁZ

dec. 12. hétfő 18 óra: Nemzeti

Újságírásunk jelene és jövője.

Vendégek: Kósa Csaba a MUK elnöke

és Büki Attila a Nép-Barát c. lap

főszerkesztője. Házigazda: dr. Sipka

Rózsa szociológus

dec. 19. hétfő 19 óra: DOKTOR

HAYDN-émléket a nagy bécsi

klasszikus zeneszerző halálának 185.

évfordulója tiszteletére Szentkuty Miklós

regénye alapján

MESÉS MENÜK

AZ OROSLÁNKIRÁLY JEGYÉBEN!

MOSTANTÓL NAGYOBB ADAG HÚSSAL!

A WHOPPER MENÜHÖZ AZ ÜDÍTŐT MOST EGY OROSLÁNKIRÁLY-POHÁRBAN KAPOD.

A KIDS CLUB MENÜHÖZ PEDIG 1994. DECEMBER 5-TŐL MINDEN HÉTEN MÁS-MÁS OROSLÁNKIRÁLY-FIGURÁT ADUNK AJÁNDÉKBA!

BURGER KING ÉTTERMEK BUDAPESTEN:
 OKTOGON • ASTORIA • ARANY JÁNOS UTCA • MOSZKVA TÉR •
 FÓVÁM TÉR • BLAHA LUIZA TÉR • VÁCI UTCA •
 SZEGEDEN A NAGYÁRUHÁZNÁL

Ezért a kuponért kis krumplit kapsz ajándékba éttermünkben.

McDonald's® rejtvény

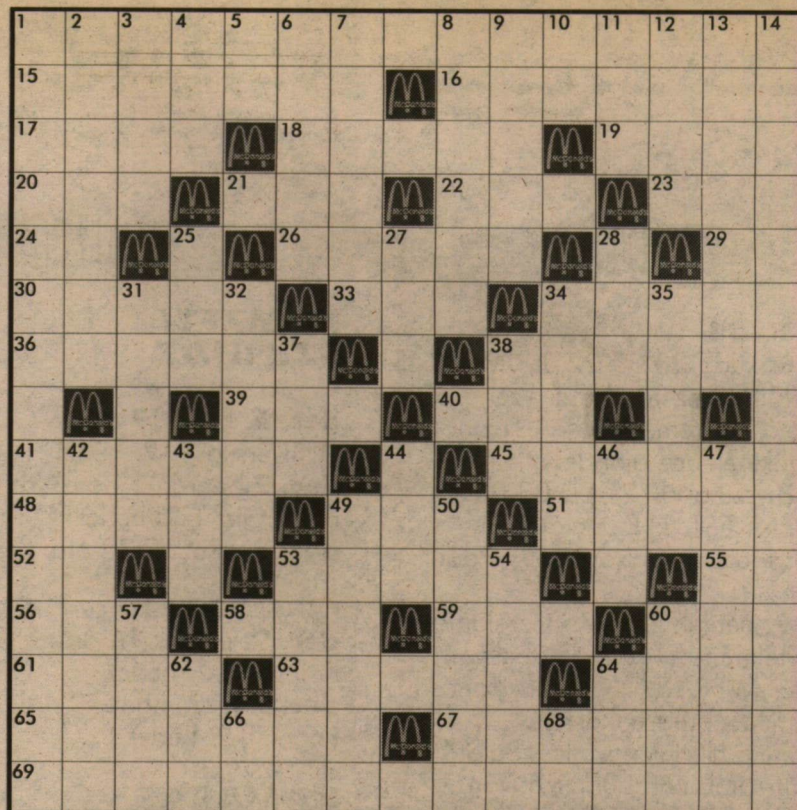
Vízszintes

1. Fényszakaszosság; az élőlények válaszreakciója az éjszaka-nappal arány megváltozására
15. Állatot betanító
16. Szobából kizáró
17. ... a farkas
18. Csapvíz jelzője
19. Lent
20. Németül cápa, japánul igen
21. Komáromi község
22. A 3., 4. és 5. skálahang
23. Ellenőr, röv.
24. SZEOL ...
26. Slágerénekesnő (művészneve)
29. Az eurórium vegyjele
30. A kocsonya igéje
33. Magyar ige, romániai folyó
34. Páros szám
36. Kortárs lengyel drámaíró (Slawomir)
38. A Nem félünk a farkastól írója, az elején keresztneve kezdőbetűjével
39. Szerb vasúti csomópont
40. Minőségi Ellenőrzési Osztály
41. Anyajegy, orvosi szóval
45. Nagobbbrészt Észtország területén lévő állóvíz. Alekszandr Nyevszkij ennek jegén verte meg a német keresztlovagokat
48. Az Ob legnagyobb mellékfolyója
49. Északi férfinév
51. A csehországi Znojmo névváltozata
52. Igeköti
53. Svájci hegy (3402 m) a Hátsó-Rajna eredeténél
55. A cink vegyjele
56. Az Ung ukrán neve
58. Régi rediómárka
59. Montgomery tábornok beceneve: Long ...
60. Finn és olasz gépkocsijelzés
61. Utat jégmentesítő

63. Japán város és prefektúra Honshu É-i részén
64. Kompjáról és szörpjéről is ismert város a Dunakanyarban
65. Kaneto Shindo filmje
67. V formájú
69. A hadügyekkel foglalkozó közéleti személy

Függőleges

1. Kiváló művészekből álló szimfonikus zenekar
2. Germán király, a Nyugat-római Birodalom megbuktatója
3. Vicceselő butuska mackó a Muppet show-ból
4. Mosópormárka
5. 3,14
6. Erkölc
7. Szaladó
8. Zenei nyolcas
9. Értékes bútoralapanyag, vagy szegedi vendéglő
10. Integrált áramkör
11. Kettőzve: magyar származású amerikai színész név keresztneve
12. Angol öszvér
13. Négyhúros gitárféleség
14. Latin mondás: A nap mindenkire süt
25. Apró cukorka márkája
27. Az ENSZ munkaügyi szervezete
28. Az első cseh regény szerzője (Josef Kajetán)
31. A francia impresszionizmus vezető festője (Claude Oscar)
32. Nem, mint rendszertani kategória
34. Az antik templom szentélye
35. Pesttel és Budával egyesült
37. Aprócska
38. Gemenc páros betűi
42. USA tagállam, fővárosa: Phoenix

43. Vidám
44. Könnyűfém rövidebb neve
46. A Száva mellékfolyója Horvátország és Bosznia határán
47. Tízes, decimális
49. Hirtelen arra a helyre nyúl
50. Helytelen cselekedetért megvet, ill. megbüntet
53. Jordán kikötőváros, öböl névadója
54. ... Cereteli, grúz irodalmár
57. Tüzet éleszt
60. Tudomány, illetve munkaterület ága
62. Belül dobog!
64. A kén és a lítium vegyjele
66. Antonov gépeinek jele
68. Autonóm Terület

McKÖNNYÍTETTÜK!

Mostani rejtvényünk az előzőekhez képest jóval könnyebb, sok fejőnk kérésére egy teljesen hagyományos keresztrejtvény.

Az előző szám rejtvényének nyertesei:

Jásper Ferenc, Maródi Gábor, Magyar Sándor

A teljes rejtvény megfejtését december 12. 24 óráig küldjétek be a szerkesztőség címére (6722 Szeged, Egyetem u. 2.). A helyes megfejtők közül három szerencsés a McDonald's étterem vendége.

HOROSZKÓP

Kos március 21-április 20

Vigyázz, mert rossz napok köszöntenek rád! A vizsgaidőszak minden rettenete és partnered összes nyúga és baja. Állj a sarkadra és légy kemény! Ne higgy azonban azoknak a csoportársaidnak, akik azt állítják, hogy könnyű lesz a dolgod. Valami hátsó szándék motiválja őket. Légy résen és vedd meg az oktatóidat, hiszen most könnyű prédának tekintenek! 12-én óvakodj a Skorpióktól.

Bika április 21-május 21

Ez végre egy jó hét lesz: alkohol, nők, férfiak és pénz! De sajnos könnyen a nyakára hághatsz, mert olyan nagyon jó a szíved... Figyeld meg, hogy mások talán kicsit bohémnak tartanak, de közben jól átvernek, még a legescskább helyzetekben. Egy kis levegőváltás nem is ártana. És most végre lehetőség is van rá. De vigyázz, mert ha teljesen elengeded magad, akkor a padlóra kerülj januárban. És lehet, hogy egy év múlva találkozunk?

Ikek május 22-június 21

Most végre kirohangálhatod magad. Néha azonban jobban kellene vigyáznod az egészségedre, mert még egy dékánhelyettes vizsgálja sem ér meg annyit, hogy betegre izguld magad. Úgyis pofára megy majd a vizsga. Inkább veszteged meg valamivel, vagy vágódj be nála. Ha nő vagy, ez biztosan sikerül... De ne vedd túl komolyan az egészet, lesz még részed benne elégszer.

Rák június 22-július 23

Óvakodj a zuhanó zongoristától 7-én és a veszett kutyáktól 9-én. Most valós sikereket arathatsz egy idősebb hölgynek/férfinak. Még az is meglehet, hogy a tanárod az. Gondold meg azonban: megéri egy kollókvium ezt az áldozatot? Mint tudod az egyetemi oktatóknak kevés a fizetésük, de sok a partnerük. Sőt még Burger King reklámmembernek is beállnak, ha nem dekonstruálhatnak. Lazíts már végre, és küld a pokolba a haverjaidat.

Oroszlán július 24-augusztus 23

Ez egy különösen fontos időszak a számodra, te azonban halogatom a döntéseket. Pedig váldj be, ez a rokonismeres Vízöntő igen sokat jelent számodra. Tedd meg végre ezt a lépést, mert később talán már egyáltalán nem lesz alkalom rád. 7-e egy különösen alkalmas nap, hogy meglepd egy kis ajándékkal. Hallgass a megérzéseidre!

Szűz augusztus 24-szeptember 23

Most végre kiélheted eredendő természetet. A vizsgaidőszak ugyanis a te lételemed. Fegyelmезetten és igen aprólékosan tudsz készülni végre valamire, ami sokat jelent neked. Felsőhajtás: na végre semmi szex csak magolás! Partnered meg közben kaparhatja a falat vagy magához nyúlhat. Egy nagy utazás úgy elbűvölhet, hogy meg se látsd a körülötted lévő nyomorultakat. Vigyázz mert még a fűbe harapsz.

Mérleg szeptember 24-október 23

Folytatódnak kalandjaid a hírszerzés terén. Jánosy lebuktatása jó buli volt, kár hogy nem értük el a tervezett célt: a filozófus-miniszter likvidását. Az önkormányzati választások befolyásolása nem a mi dolgunk, az túl pitáner buli számunkra. A szerbek és a WWW nagyban nyomolnak. Keresd az összeköttetést a <http://www.cab.u-szeged.hu/> címen a kódszó EastEdge. Ne tévováz, használj fel minden eszközt! 9-én a Virág Cukrászda zöld szalonjában a rózsaszín ruhás vén szatyort tévovázás nélkül likvidáld. Van belőlük még ígyis elég.

Skorpió október 24-november 22

Egy tigrisbunda tisztítóba adása különös ismeretséghöz vezethet. Most nagyon vonzó és talán a tökéletes szépség vagy. Az új haj pedig lenyűgöző. Megérdemeled egy igazi öndícséretet. Vigyázz, mert ellenségeid nem pihennek. Egy vonzó Halakban segítőtársra lelhetsz, ő már teljesen belédhabarodott. Adj neki lehetőséget, egy találkozásra. 9-én pihenj inkább, mert a sok rohangálás gyorsan megbosszulja magát.

Nyilas november 23-december 21

Mint mindig, a döntő helyzetekben is mellébeszél. Habár tüzes jegyben születél, ez lesz a legszerencsésebb heted az évben. A ZH-id rendre félresikerülnek, és még kedvenc tanárod is ellened fordul egy hülye vicc miatt. Na most mit csinálj? Erre még én sem, a lap Burger King menüvel eltoltekezett újságíró-astrologusa sem tudom a választ. Talán ugorj a Tiszába. Nem is kár érte.

Bak december 22-január 20

A pénz, a pénz és a pénz. Tipikusan te vagy az, aki mindig keversz. Ha lennének még barátaid az talán megállítana. De így rögtön megnyerheted még a HÖK választásokat is. Na, de miért nem indulsz már? Földhözragadt vagy, és ez most sokat számít a vizsgaidőszak kezdetén. Te biztos kiváló vizsgákat teszel, hiszen vagy stréber vagy, vagy megcsarolod az amúgy is szegény oktatókat. Azért a Porsche nem kéne az Egyetem utcába!!

Vízöntő január 21-február 19

Ez egy fontos időszak lesz az életedben. Valaki, aki nagyon közel áll hozzád egy kedvező döntést fog hozni. Szinte biztos, hogy minden a legjobb kerékvágásba fordul. Még a rettenetes vizsgaidőszak és Henrik sem tud belekeverni ebbe. De talán itt az ideje, hogy pihenj és kedveseddel egy rövidebb utazást tegy. A Mikulás lehet, hogy Harley Davidson-on jön neked.

Halak február 20-március 20

Baromira ideges lesz az irodalmároka ezen a héten. Ennek az oka pedig az, hogy belenéz az új Pompejibe vagy Nappali Háza. Ez a totális csőd, nem, még mindig a Viharsarki Maffia nyomul talán. Na, azért a vizsgák könnyen fognak menni. Egy Tímea nevű hölgy pedig igen fontos tippet adhat neked. Különben rá mindig számíthatsz. Most különös erő sugárzik belőle, mely átlenyegít mindent és mindenkit.

Légi Utazási Iroda
Szeged, Petőfi S. sgt. 7.
Tel.: 310 - 088
Fax: 321 - 016

Retur repülőjegyek Budapestről:

Akciós ár dec. 1-től 31-ig váltott jegyekre

Las Vegas.....	72.650 Ft.....	69.900 Ft
Miami.....	60.500 Ft.....	56.900 Ft
San Francisco.....	74.000 Ft.....	69.900 Ft
New York.....	52.900 Ft.....	49.900 Ft

Szuperkedvezmények jan. 9-től márc. 15-ig:

- Bukarest, München, Prága, Szófia, Trieszt, Varsó - 12.000 Ft
- Stuttgart, Düsseldorf, Köln, Frankfurt, Zürich, Larnaca, Istambul, Athén, Barcelona, Berlin - 17.000 Ft
- Amsterdam, Brüsszel, Helsinki, Kairo, Koppenhága, London, Madrid, Miláno, Róma, Stockholm, Szentpétervár - 22.000 Ft

NUMERO UNO

pizzéria és étterem

Szeged, Széchenyi tér 5.

Tel.: 313 - 745

- Napi menü 140 Ft-ért;
- Közkedvelt magyaros ételek;
- Nemzetközi ételspecialitások;
- Ingyenes pizza házhozszállítás;
- A volt tejivó kelttészta;
- BLONDER, SCHWECHATER sör;

575 Kísérlet a kémia tanításhoz

Weissmermel - Arte: Ipari szerves kémia

Csányi Vilmos: Etológia

Franz - Magyarics: Handouts for British History

Irányítás és felügyelet közigazgatási dilemmái

(szerk.: Fogarasi József)

Katedrális BT.

Könyv- és Jegyzetbolt

(Dugonics tér 12.)